This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, July 1, 2003

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Alp(LK)2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (2781) 2003 JULY-LIEPA 1 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Karališkoji sukaktis

Šuolis iš vienos nepriklausomybės į kitą – per garbę, kovas, unijas, baudžiavas, sukilimus, okupacijas, ultimatumus, neutralumus... O ilgas jis – net 750 metų.

ŠTAI jau švenčiame Mindaugo vainikavimo Lietuvos karaliumi 750 metų jubiliejų. Apie Lietuvos valstybės kūrimą - tryliktą šimtmetį duomenų nedaug. Tarsi kokioje kūlgrindoje nuskendusi praeitis prasimuša negausiais šaltiniais, kuriais istorikai pagal išgales naudojasi, metraštininkai gelbsti savo užrašais, rašytojai savo nuojauta, vaizduote, logiškomis išvadomis. Knygose įrašyta, kad popiežius Inocentas IV-tasis labai rūpinosi krikščionybės platinimu Rytuose. Ir tai turbūt bus buvusi viena iš palankių aplinkybių, kad Mindaugas, tuometinis Lietuvos vienytojas, 1253 metų vasarą su žmona Morta buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi. Krikščionybės priėmimas, mėginimas besibraunančius kryžiuočius apraminti greitai sudrebino mindauginį sostą – valdovas įsigijo mirtinų priešų, kurie jį 1263 m. nužudė. Trumpas jo karališkasis valdymas, bet tai buvo pradžia, nurodžiusi vienybės kelią, kuriuo tauta turėjo eiti. Ir ji ėjo. Iki šių dienų, iki šių didžiųjų iškilmių Vilniuje, visoje Lietuvoje, visose lietuviškose bendruomenėse... Sykį uždėtas valstybingumo ženklas rodo ne tik aiškią kryptį į kur reikia eiti, bet ir kaip – būtent, eiti ryžtingai ir vieningai. Dideli įvykiai jau ne kartą įrodė, kad karaliaus Vienytojo dvasia dar gyva ir šiandien. Todėl nenuostabu, kad iškilmėse gaudžia trimitai, aidi sostinės kalneliai...

GAUSMAS nutils. Iškilmės liks nuotraukose, filmų juostose, laikraščių ir knygų puslapiuose, pastatytuose ir atidengtuose paminkluose, kalbėtose ir įrašytose maldose. Turbūt ir širdyse, nes juk mums taip reikia, kad įgimtas tautinis jausmas nedingtų, kad giliau įstrigtų jaunose širdelėse ir nebeliktų abejonių, kodėl vis reikia mintimis grįžti į tolimą praeitį, kodėl šiandien tos praeities vaizdų, įvykių ir modelių kartais reikia daugiau negu duonos. Tai tikrovė, proga prisiminti, kas būtina ir naudinga valstybės tęstinumui išlaikyti, ir tai ne bet kaip, o stengiantis pirmauti, nenusileisti kaimynams, išbristi iš menkavertiškumo ir savanaudiškumo liūno, kuris pilnas gundančių "kipšiukų". Mindauginė vienybės dvasia, kaip paslėptas ir išlaikytas turtas, savo gyvastimi turėtų būti gera pagalba, ypač tais atvejais, kai grupiniai ar asmeniniai interesai virsta tais nelemtais "kipšiukais". Lietuvai tampant Europos sąjungos nare vienybės poreiškiai darysis itin svarbūs. Mat laisvesnis pilietis turi būti stipresnis žmogus. Didvyris savame kieme tokiu gali nebūti kitur. Tad mūsų laukia ne tik dideli uždaviniai, bet ir nuoširdi savęs peržiūra – atidengimas gerųjų galių, naikinimas blogųjų. Kovos dėl sosto (karaliaus Mindaugo nužudymas) – ta tolima praeitis atsimintina, bet ne kartotina. Šių dienų kovos dėl valdžios turėtų būti veržimasis tarnauti savam kraštui ir jo žmonėms. O tai, rodos, nuoseklu ir lauktina po to ilgojo 750 metų šuolio. **Č.S.**

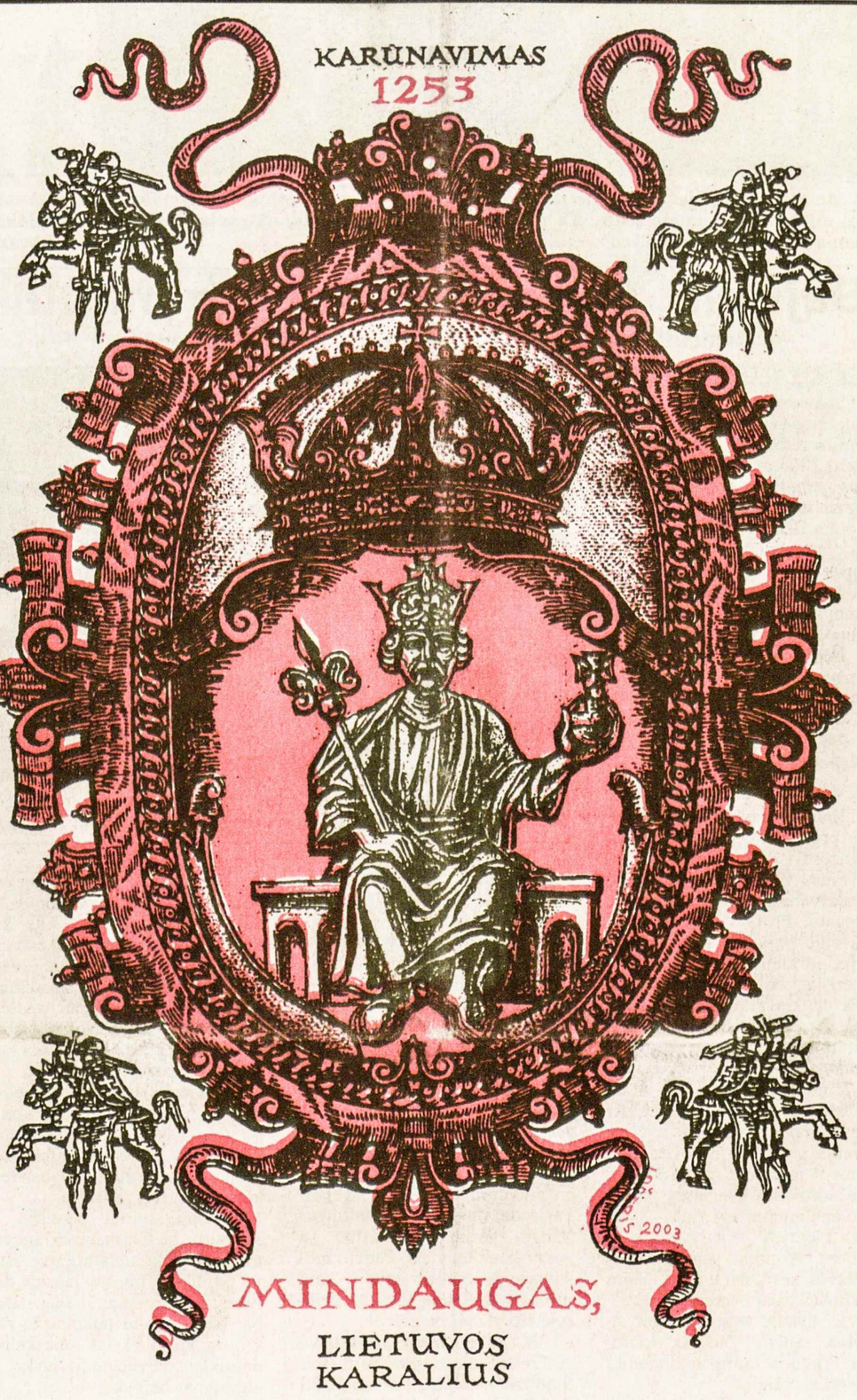

Piešinio autorius – dail. LAIMUTIS LOČERIS

KANADOS ĮVYKIAI

Burminstrės pagerbtuvės

Mississaugos burmistrė Hazel McCallion birželio 16 dieną buvo pagerbta iškilmingu pokyliu Konferencijų centro patalpose jos 25 metų darbo jubiliejaus proga. Ji tapo ilgiausiai ištarnavusia didmiesčio burmistre (moterimi) Kanadoje. Pokylyje dalyvavo 1,200 Ontario bei Mississaugos verslovininkų ir politikų, burmistrės gerbėjų, pradedant premjeru Ernie Eves. Dalyvavo taip pat ir būrys olimpinį aukso medalį laimėjusių Kanados moterų ledo ritulio komandos žaidėjų, kurios burmistrei padovanojo olimpinius uniformos marškinėlius su 25 numeriu ir visų olimpiečių žaidėjų parašais – mat Hazel McCallion jaunystėje buvo veikli ledo ritulio žaidėja. Iškilmėse dalyvavo ir Mississaugos gaisrininkų garbės sargyba bei Peel apygardos policijos dūdmaišių orkestras; programą atliko Mississaugos vaikų choras, dainininkas Michael Burgess. Pokylio metu buvo surinkta per $1 mln. Labdarai.

Hazel McCallion gimė ir augo Kvebeko provincijos Gaspe pusiasalyje. Nuo mažens mėgo ledo ritulį – kadaise Montrealyje žaidė pusiau profesinėje rinktinėje uždirbdama po $5 už žaidimą. Burmistrės karjerą pradėjo Streetsville miestelyje, kuris vėliau buvo įjungtas į Mississaugą. 1978 metais tapo Mississaugos burmistre. Kasmet jos populiarumas augo, ir vėlesniuose rinkimuose niekas nedrįso prieš ją kandidatuoti, nes žinojo pralaimėsią. Ji dalyvaudavo etniniuose renginiuose, Carassaugos metu aplankydavo visus paviljonus, dalyvaudavo visose gimnazijų ir mokyklų baigimo iškilmėse, išklausydavo gyventojų skundus, spręsdavo jų problemas. Pasak premjero E. Eves, ji visada turėjo savo nuomonę, bet jai taip pat netrūko ir ryžto, drąsos bei sąžiningumo.

Neseniai atšventusi 82-us gyvenimo metus, vos penkių pėdų ūgio, populiarioji "Hurricane Hazel" (pravardė užsilikusi nuo jos ledo ritulio žaidimo laikų) yra pasiryžusi dar ilgai vadovauti ir rūpintis *savo* Mississauga, kurį ji išugdė iš penkių kaimelių, sujungtų kukurūzų laukais, į 600,000 gyventojų didmiestį su didinga nauja rotuše, menų centru, centrine biblioteka ir 5,400 vietų ledo ritulio arena (kurioje žaidžia jaunių A grupės *Ice Dogs* rinktinė); ji taip pat sugebėjo miestan pritraukti visą eilę stambių pramoninių organizacijų ir jų vadovybių centrų. Tampriai laikydama finansines savivaldybės vadžias, H. McCallion ilgai išlaikė balansuotą, be skolų, miesto biudžetą ir "užšaldytą" savivaldybinių mokesčių lygą. Jos gerbėjų nuomonę

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuva ir europinės problemos

DR. JONAS KUNCA

ES pakvietimas ir Lietuvos gyventojų referendumo parodytas noras įstoti rodo, kad mūsų šalis jau ateinančiais metais taps pilnateise ES nare. Paskutinių metų patirtis rodo, kad Lietuvos pramonininkai sugeba prisitaikyti prie Europos rinkos reikalavimų. Turbūt ir žemdirbiai susigriebs. Taigi nėra ko baimintis dėl Lietuvos prisitaikymo prie naujos aplinkos. Lieka išspręsti dvi svarbias vidaus problemas: švietimo-auklėjimo ir tautos prieaugio, kad Lietuva užsitikrintų šviesią ateitį.

Bet įstojusi į ES Lietuva turės prisidėti prie jos tobulinimo ir tarptautinių problemų sprendimo. ES jau turi savo bendrą valiutą – eurą. Svarbesni nutarimai bus sprendžiami balsų dauguma. Tai duos progą išreikšti nuomonę ir Lietuvos atstovams ES parlamente.

Ne dėl europiečių kaltės atvėso santykiai su JAV, kai jie nepritarė karinei intervencijai, kol nebus išsemtos diplomatinės priemonės. Sąjungininkai pradėjo karą be JT nutarimo. Tuo sumenkino pasaulinę organizaciją, įsteigtą per paskutinį karą, siekiant išlaikyti taiką ir spręsti kitas žmonijos problemas. Pašlijo vienybė ir ŠAS (NATO) organizacijoje. JAV gynybos ministeris Rumsfeld pareiškė, kad ŠAS būstinę reikėtų perkelti iš Briuselio į kitą vietovę, nes Belgijoje galioja įstatymas atiduoti tarptautiniam teismui sugautus karo nusikaltėlius, įskaitant ir amerikiečius. Dėl šventos ramybės belgai padarė JAV piliečiam laikiną išimtį. Visi pastebėjo Amerikos ir europiečių nuomonių skirtumus ne tik karo nusikaltėlių klausimu, bet ir gamtos taršos, tarptautinės prekybos ir globalizacijos srityse.

Po Irako karo paaiškėjo, kad jo tikroji priežastis nebuvo masinio naikinimo ginklų egzistencija Irake. Tokių ginklų nerado nei JT inspektoriai, nei patys sąjungininkai. Tas karas buvo senokai suplanuotas, siekiant užimti Vid. Rytų naftos išteklius ir pakeisti Sadamo Huseino valdžią kita, paklusnia Vašingtonui ir draugiška Izraeliui. Masinio naikinimo ginklų priežastį sugalvojo vienas iš Pentagono patarėjų, Paul Wolfowitz, o kiti grupės nariai jam pritarė. Taigi Europa buvo teisi pasisakiusi prieš tokį nelegalų karą.

Kitas nuomonių skirtumas tarp ES ir JAV, tai Palestinos konflikto sprendimas, kurio atidėlioti negalima dėl ten vykstančių žudynių ir skriaudų. Nėra abejonės, kad Izraelis privalo grąžinti palestiniečiams ir Syrijai jų užimtas žemes. Tai įpareigojo padaryti ir JT rezoliucijos. Atseit, taika būtų galima atitraukus žydų kariuomenę iš okupuotų sričių. Deja, Izraelis to nedaro gerai žinodamas, kad Vašingtonas visad jį užtars. O europiečiai yra už teisingą šio konflikto sprendimą, kurio Vašingtonas neišdrįsta daryti nei leidžia šį klausimą spręsti JT. Kaip tik dabar JT sekretorius Annan pareiškė, jog yra skubu siųsti į Palestiną JT taikdarius, kad atskirtų tarpusavyje kovojančius arabus ir žydus ir sustabdytų žudynes. Izraelio min. pirm. Šaron skubiai atrėžė, kad Izraeliui tai nėra priimtina. Aišku, Vašingtonas irgi atmes šią JT iniciatyvą, kaip yra atsitikę ne vieną kartą.

ES teks derinti savo užsienio politiką tiek su JAV, tiek ir su teisingumu ir morale. Glaudesnis ES ir JAV bendradarbiavimas yra reikalingas abiem pusėm. Be jo kova su terorizmu nebus sėkminga, nustos paveikumo JT ir ŠAS. Iš kitos pusės yra aišku, kad pasaulio užvaldymo siekis niekad nevirs tikrove. Tik suvienytas Vakarų pasaulis galės pakelti ekonominį ir kultūrinį lygį "Trečiajame pasaulyje".

Tuo tarpu ES teks subtiliai vesti savo užsienio politiką, kurios siekis – JT stiprinimas ir teisingas Palestinos konflikto išsprendimas. Lietuva yra už draugiškus santykius su JAV. Tik čia turime atskirti tą šalį nuo jos dabar vedamos politikos, kuri kenkia net pačiai Amerikai.

Savaitė Lietuvoje

Viršūnių susitikimas

Birželio 19-21 d.d. Graikijoje netoli Salonikų vyko Europos sąjungos viršūnių tarybos susitikimas. Ten 15 dabartinių ir 10 būsimųjų ES narių svarstė ES konstitucijos projektą, parengtą "Konvente dėl ES ateities". Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas susitikime pasisakė, jog reikėtų papildomai aptarti ir nuolatinio ES viršūnių tarybos pirmininko vaidmenį bei pareigas ir kad ES Tarpvyriausybinė konferencija, kuri turės priimti galutinį sprendimą dėl Konstitucinės sutarties, baigtų darbą iki Europos parlamento rinkimų, šalims kandidatėms tapus visavertėmis ES narėmis ir turint tokį pat balsą Tarpvyriausybinėje konferencijoje, kaip senosios ES valstybės.

Naujas švietimo įstatymas

Lietuvos seimas birželio 17 d. priėmė patikslintą naujos redakcijos Švietimo įstatymą, rašo ELTA/LGTIC. Švietimo ir mokslo ministerio Algirdo Monkevičiaus teigimu, tai yra pažangus dokumentas, įteisinantis socialinį teisingumą, naujus finansavimo principus, kuris bus įrankiu kuriant ir plėtojant visiems prieinamą, kokybišką švietimo sistemą, kur kiekvienas asmuo, nepriklausomai nuo socialinės padėties, turės lygias galimybes mokytis, įgyti išsilavinimą, tobulinti kvalifikaciją.

Naujame įstatyme numatyta, kad pradinio ugdymo 1-ąją klasę vaikas pradeda lankyti, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 7 metai. Jame įteisinamas ir priešmokyklinis ugdymas, mokyklų rūšys – nuo darželių iki gimnazijų, vidurinių, jaunimo mokyklų ir visų švietimo valdymo grandžių įgaliojimai bei atsakomybė. Seimas nepritarė siūlymui, kad nuo 2005 m. rugsėjo 1 d. mokytojo darbo užmokestis būtų ne mažesnis kaip mėnesinis darbo užmokestis valstybės sektoriuje.

Neįvykę rinkimai

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) dėl per mažo rinkėjų dalyvavimo oficialiai pripažino neįvykusiais birželio 15 d. surengtus rinkimus į keturias laisvas seimo narių vietas, praneša ELTA/LGTIC. Pasyviausi buvo Vilniaus senamiesčio gyventojai, kurių balsavime dalyvavo 9.26% rinkėjų. Šeškinės apygardoje balsavo 12.47%, o Panevėžio Nevėžio apygardoje – 13.3%. Daugiausia balsuotojų pasirodė Vilniaus Antakalnio apygardoje – 20.17%. Pagal įstatymą rinkimai laikomi įvykusiais, jei juose dalyvavo daugiau kaip 40% sąrašuose esančių rinkėjų.

Dėl keturių seimo mandatų kandidatavo 27 atstovai iš 12 politinių organizacijų. Neišrinkus naujų seimo narių, pakartotinių rinkimų nebus rengiama. Seimo kadenciją po mažiau kaip pusantrų metų baigs 137 parlamentarai.

Patvirtinta sutartis

Birželio 25 d. Rusijos federacijos taryba patvirtino Rusijos ir Lietuvos vyriausybių sutartį, pasirašytą šų metų gegužės mėnesį Vilniuje, dėl asmenų, neteisėtai esančių Rusijos teritorijoje ir Lietuvos teritorijoje, priėmimo ir grąžinimo (readmisijos). Sutartis tvarko tokių asmenų priėmimo, grąžinimo ir tranzito procedūrą. Jame numatyta ne tik Rusijos ir Lietuvos, bet ir trečiųjų šalių piliečių priėmimo ir grąžinimo tvarka.

Lietuva yra pirmoji valstybė, sudariusi tokio pobūdžio susitarimą su Rusija. Pagal Rusijos įstatymą tarptautinė sutartis įsigalioja po to, kai ją patvirtina valstybės dūma ir Federacijos taryba bei ją pasirašo prezidentas, rašo ELTA/LGTIC. Sutartis priklauso sąrašui įsipareigojimų, kuriuos šalys prisiėmė, kad išspręstų Karaliaučiaus tranzito problemą.

Bazės būtų neteisėtos

Birželio 25 d. Rusijos užsienio reikalų ministerijos atstovas Aleksandras Jakovenka neigiamai atsiliepė į Lietuvos krašto apsaugos ministerio Lino Linkevičiaus teiginius apie galimą ŠAS (NATO) karinių bazių steigimą Lietuvos arba kaimyninių Baltijos valstybių teritorijoje joms įstojus į ŠAS. A. Jakovenka sakė, jog Lietuvos vyriausybė neturinti teisinio pagrindo dislokuoti savo teritorijoje ŠAS karines bazes. Jis abejojo, ar Vilnius "suvokia politinius ir teisinius savo prisijungimo prie NATO aspektus", ir priminė, kad pagal Romos deklaraciją dėl naujos Rusijos ir ŠAS santykių kokybės ŠAS šalys įsipareigojusios nedislokuoti didesnių karinių pajėgų naujų jos narių teritorijoje. "Rusijos užsienio reikalų ministerija atidžiai stebės, kaip visi dabartiniai ir būsimi Rusijos ir NATO tarybos nariai vykdo karinius ir politinius įsipareigojimus", sakė jis.

Vokietijos prezidentas Lietuvoje

Vokietijos prezidentas Johannes Rau vienos dienos vizitu lankėsi Vilniuje birželio 16 d. Vyko jo susitikimai su Lietuvos prezidentu Rolandu Paksu, seimo pirmininku Artūru Paulausku, ministeriu pirmininku Algirdu Brazausku.

Pokalbyje su svečiu R. Paksas Vokietiją įvardino kaip vieną pagrindinių Lietuvos partnerių ir pareiškė jai padėką už nuolatinę paramą siekiant narystės Europos sąjungoje ir ŠAS (NATO), rašo ELTA/LGTIC. Abiejų valstybių vadovai pareiškė pasitenkinimą dvišaliais prekybos ryšiais. Didelis dėmesys pokalbiuose buvo skirtas transporto ir energetikos projektų plėtrai.

Posėdžiauja komisija

Lietuvos seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos posėdžių penkiolikta sesija prasidėjo Vilniuje birželio 23 d. Kaip praneša ELTA/LGTIC, komisiją, įsteigtą prieš 8 metus, dabar sudaro penki JAV lietuvių bendruomenės tarybos paskirti nariai (Liūda Rugienienė, Dalia Puš-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje

Karališkoji sukaktis
Mindauginė vienybės dvasia turėtų būti gera pagalba

Lietuva ir europinės problemos
Turime atskirti tą šalį nuo jos dabar vedamos politikos

Sąjūdis, žadinęs tautą atgimimui
Daug kas padaryta, kad Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma

Po dinamiškos veiklos į Anapus
Kur tik reikėjo, ėjo, kalbėjo, atstovavo lietuviams

Seno kareivio mirtis
Kas parašys tokius ypatingai įdomius laiškus

Rašytojai jubiliejus švenčia gimtinėje
Rinkosi moralų meną, visuomet buvo artimas tautos siekiams

Montrealio lietuvių premija
Kankles labai mylėjo, širdis troško tapti dainininke

Ąžuolai mus palydėjo į Vytogalą
Tiesiai šviesiai klausia, kokio galo aš tose varžybose dalyvauju

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". **REDAGUOJA:** kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. **Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol.** Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Ant Mokslų akademijos rūmų Vilniuje, kur 1988 metais buvo išrinkta Sąjūdžio iniciatyvinė grupė, buvo atidengta atminimo lenta. Ta proga, skambant kanklėms, už rankų susikibę sąjūdininkai sudainavo "Lietuva brangi" Nuotr. M. Ambrazo

RELIGINIAME GYVENIME

Kanados katalikų vyskupų konferencijos taryba, ryšium su civilinės valdžios užmoju įteisinti tos pačios lyties asmenų santuokas, paskelbė šį pareiškimą (vertimas): "Santuoka, kaip pastovi vyro ir moteries jungtis, išskirianti visa kita, yra ankstesnė už valstybę. Kadangi ji yra ankstesnė už valstybę ir kadangi ji yra visuomenės pagrindas, santuokos institucija negali būti pakeista nei Teisių chartos, nei valstybės, nei teismo".

Vilniaus arkivyskupijos Trinapolio rekolekcijų namuose š.m. gegužės 28-30 d.d. vyko Lietuvos vyskupų konferencijos visumos posėdis, kuriame dalyvavo 10 vyskupų ir apaštalinis nuncijus arkiv. P. St. Zurbriggen. Posėdyje nutarta įvesti nuolatinę diakonato tarnybą ir susituokusiems brandesnio amžiaus vyrams. Skubėti nereikėtų, nes su ta tarnyste reikia gerai susipažinti ir kunigams ir tikintiesiems. Svarstytos ir teologijos dėstymo aukštosiose mokyklose bei auklėjimo programų seminarijose stiprinimo galimybės. Visi šiemet į seminarijas stojantys jaunuoliai privalės pasirengti specialiame (propedentiniame) kurse, kurie vyks Sen. Trakuose, Šiluvoje ir Žemaičių Kalvarijoje. Liturgijos k-jos pirmininkas vysk. J. Boruta, SJ, vyskupus supažindino su naujais šventimų ir atgailos sakramentų liturginiais apeigynais, kurių tekstai siunčiami Šventajam Sostui patvirtinti. Svarstytos ir paveikesnio pasinaudojimo katalikiškomis žiniasklaidos priemonėmis galimybės. Nutarta sustiprinti Katalikų interneto tarnybą. Buvo aptartas ir popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje dešimtmečio paminėjimas.

Vilniaus arkivyskupijos Katechetikos centras š.m. gegužės 24-25 d.d. pabaigė 2002 m. rugpjūčio mėn. pradėtą projektą "Gyvybė-didžiausia dovana". Įvairiais šio projekto tarpsniais buvo įsitraukę tikybos mokytojai, vyresnių klasių moksleiviai. Darbo grupėse diskutuoti aktualūs klausimai, kaip nepilnamečių nėštumas, abortai, nevaisingumas, lytiškai plintančios ligos, skyrybos, savižudybės ir kt. Specialistai aptarė gyvybės puoselėjimo klausimus. Trečiame projekto tarpsnyje tikybos mokytojai bei moksleiviai organizavo renginius savose mokyklose, ir veikla buvo baigta Gyvybės dienos šventė š.m. balandžio 27 d. Projekto užbaigtuvės vyko "Rūtos" poilsiavietėje prie Molėtų ežerų.

Europos vyskupų konferencijos taryba š.m. gegužės 5-8 d.d. Romoje surengė konferenciją "Kunigai ir katechezė Europoje". Lietuvai atstovavo Lietuvos katechetikos centro direktorius kun. V. Balčaitis. Suvažiavime dalyvavo 67 atstovai iš 27 valstybių. Iš pranešimų aiškėjo nevienoda padėtis valstybėse. Aptariant kunigo vaidmenį pasisakyta, kad kunigai privalo ieškoti kuo įvairesnių katechezės formų. Konferencijos dalyvius sveikindamas popiežius priminė, jog Švč. Mergelė Marija yra "naujosios evangelizacijos žvaigždė".

Kad galėtų skubiau užbaigti atstatyti paminklinę Kristaus Prisikėlimo šventovę Kaune, arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius ir miesto meras Arvydas Garbaravičius š.m. birželio 5 d. pasirašė sutartį. Įsipareigota organizuoti veiklą Lietuvos žmonių dvasiniam bei tautiniam ugdymui kelti, surinkti kasmet apie 250,000 litų šventovės statybai užbaigti. Meras išreiškė viltį, kad sutartis pagreitins darbus. Savivaldybė skiria šimtą tūstančių litų, vyriausybė skyrė vieną milijoną. Atsiranda ir stambesnių privačių aukotojų, kaip pvz. bendrovė "Kauno duona".

Sąjūdis, žadinęs tautą atgimimui

Įvairūs renginiai penkiolikos metų sukakčiai paminėti

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

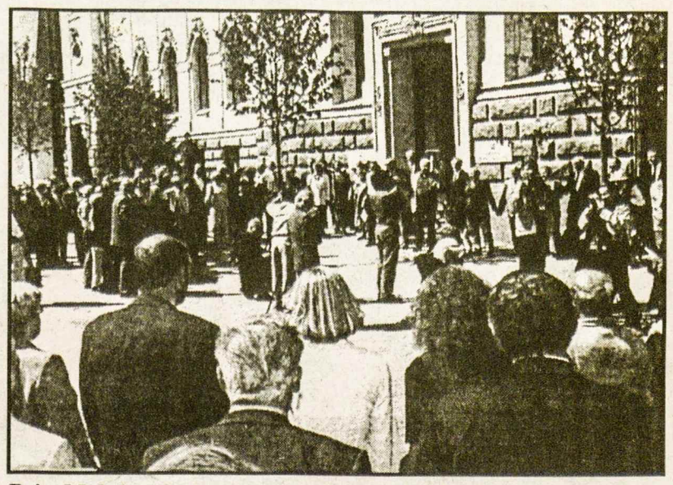

Prie Mokslų akademijos Vilniuje susirinkę žmonės paminėjo pirmąjį Sąjūdžio iniciatyvinės grupės posėdį Nuotr. P. Lileikio

Sukakčiai paminėti įvyko daug renginių. Prie Mokslo akademijos rūmų (gimtųjų Sąjūdžio namų) 2003 m. birželio 3 d. prikalta atminimo lenta su įrašu: "Šiame name 1988 m. birželio 3 d. buvo išrinkta Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė. 1988-1990 metais čia posėdžiaudavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimas. Sąjūdis žadino tautą atgiminui".

Lentą atidengė Angonita Rupšytė, anot B. Genzelio, anuometinė Sąjūdžio juodadarbė, ne vieno vadinama jo siela; jai padėjo jaunosios kartos atstovai, sąjūdininkai iš rajonų.

Kongresų rūmuose

Bene pirmas didelis minėjimo programos renginys buvo gegužės 31 d. Kongresų rūmuose įvykęs VIII Lietuvos sąjūdžio suvažiavimas; dalyvavo jame 700 delegatų. Prof. V. Landsbergis apžvelgė Sąjūdžio kūrimosi istoriją, jo idėjinę bei organizacinę raišką, vardo reikšmę (bendrinis daiktavardis, tapęs tikriniu). Apie tikslus – politinius, moralinius – pamąstė: daug kas padaryta, kad Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma, bet ar tai viskas, ko tuomet norėta? Ar laisva žmonių dvasia, ar joje jau vyrauja garbės ir dorovės nuostatos ir jausmai? Apsistodamas prie dorovinio klausimo, pakartojo anuometinį kvietimą – "Neteršk Lietuvos" – ir klausė, o ką turime? "Ar norim išties geresnės Lietuvos, ar tik sau ir draugeliams kokių šlėktiškų beneficijų". Baigdamas kvietė, ragino, "tegul atgimsta sąjūdis 'Neteršk Lietuvos'. Tegu jis laimi, apgindamas ir gamtą, ir sielas".

Rašytojų sąjungos salėje

Birželio 2 d. Rašytojų sąjungos salėje vyko vakaras "Lietuvos rašytojai ir Sąjūdis". Trokštamą vakaro linkmę (nesikapstyti po neigiamybes...) nusakė Rašytojų sąjungos pirmininkas J. Liniauskas, pasiūlydamas renginį pavadinti "Rašytojai, Sąjūdis ir baltos snaigės". (Prisipažino tas "baltas snaiges" paėmęs iš J. Juškaičio; susitikimas su juo įvyko prieš kelias dienas toje pačioje salėje).

To paties prašė ir pirmininkaujantis V. Bubnys – nesileisti į juodus dalykus. Ir prisimena Sąjūdžio pradžią, Maskvą, kurioje po Gorbačiovo "perestroikos" paskelbimo laisvo oro buvo kur kas daugiau nei pas mus. Estija taip pat anksčiau pajudėjo. Mūsų inteligentija baili, partinė biurokratija konservatyvi, besidairanti. Bet Sąjūdžio iniciatyvinėje grupėje iš 35 narių net 7 buvo rašytojai (Justinas Marcinkevičius, A. Maldonis, S. Geda, V. Petkevičius, V. Bubnys, V. Čepaitis, A. Čekuolis). Kokį pasitikėjimą rašytojai tuomet turėjo! Palygino su kunigais: tik šie negalėjo keliauti iš vietos į vietą, susitikinėti su žmonėmis, o rašytojai galėjo, jų visur laukė.

Nuotaikingai, gyvai pasakojo S. Geda, anuomet vienas aktyviausių. Pasirodo, į iniciatyvinę grupę pateko jis net Vilniuje nebūdamas; kiti pasiūlė ir įėjo. Kas sukėlė didįjį akademiko E. Vilko tūžmą, tiesiai pasakė – "nepatiko pavardės". Papasakojo, kaip gerai treniruoti vyrai rinko susitikimui su Jakovlevu salę. "Iš karto buvo numatę Rašytojų sąjungos, bet čia prieš langus kitoje siauros gatvelės pusėje namas su balkonais. Taigi iš jų... ir perkėlė į Menininkų rūmus – dabartinę prezidentūrą, kur viskas aiškiau. Pasirodo, liepos 9 d. mitingas Vingio parke jį suartino su Amerikos lietuviais. Padėjo mūsų spaudą rašiusi apie jį kaip mitingo kalbėtoją. Dėl to užjūryje tapo labai savas.

K. Saja karštai prieštaravo A. Terleckui, tvirtinusiam, kad Sąjūdžio įsteigimas – tai KGB darbas. Ginčuose, ką Sąjūdis padarė, ko nepadarė, laikėsi nuomonės – padarė, ką galėjo. 1990 m., kai laimėjo, nebuvo jėgų rūpintis, kas bus toliau. Sąjūdis buvo sukurtas nepriklausomybei pasiekti. O po to jau žmonių pasirinkimas. Kaip bebūtų, posūkis į žmoniško gyvenimo pusę padarytas; kada ateis tas žmoniškas gyvenimas – kitas dalykas...

E. Ignatavičiui Sąjūdis – procesas, prasidėjęs nuo V. Kudirkos, J. Basanavičiaus, jį paruošė tragiška kovotojų lemtis. Tikslas – Lietuvos laisvė. Nors dabar nutrintos moralinės, etinės ribos, klesti korupcija, bet vis tiek nusveria švarioji pusė. "Vargu ar mano karta sulauks apsišvarinimo". Su ilgesiu prisiminė Justino Marcinkevičiaus *Mažvydą*, kai visi atsistoję skemenuodavo paskutinius dramos žodžius "Lie-tu-va, Lie-tu-va" – pagaugai ėjo per nugarą.

Vadindamas Sąjūdžio laiką nuostabiu įsimylėjėlių laiku, mintimis pasidalijo S. Šaltenis. "Ką aš tuomet kalbėjau – nepamenu. (...) Siela truputėlį paliko kūną. Dabar pamažu grįžta atgal. Laimės jausmas, dangus leidosi ant žemės, dabar ateina realybė (...) Nuobodus laikas. Bet nereikia nusivylimų, virtuvės manęs neodomina".

Pakiliai, su pirmąja meile, dukros gimimu, bendruomeniškumu ("Mes žmonės kits kitam") Sąjūdį siejo ir rusų rašytojas, vertėjas G. Jefremovas. Trumpą kalbelę baigė šmaikščiai ir prasmingai: armėnų radijas (anekdotų pasaulyje tuomet labai populiarus) į klausimą – kada bus geriau – atsakė: jau buvo!

Rašytojo įtaką visuomenei kėlė ir A. Juozaitis. "Lyg kunigo, lyg mesijinio laiko pranašai". Kaip buvo laukiami, kad tik ateitų, atvažiuotų. Dabar reikėtų blaivystės sąjūdžio.

Kietai, tvirtai pareiškė J. Juškaitis: be Gorbačiovo "perestroikos" nieko nebūtų buvę. Buvo Sąjūdis – nuostabiausias dalykas, bendravimas su tauta. Dabar pasiilgstu to laikotarpio pakilimo, kurio tikslas – paskelbti nepriklausomybę, ir ji įvyko, o atgimimas neįvyko.

M. Kontrimaitė Sąjūdžio judėjimą palygina su judėjimais kitur – Armėnijoje, Vidurinėje Azijoje. Pripažino: "Mūsų Lietuvą tikrai globoja Dievas, tiek ten kraujo pralieta. Pas mus nebuvo tautos susipriešinimo. Į Sąjūdį ėjo armėnai, totoriai, karaimai, žydai".

Išsipildė J. Liniausko, V. Bubnio pageidavimas nenujuodinti baltų snaigių... Kalbėtojai ilgesingai prisiminė stebuklingą laiką, pripažino tolimą idealams darbartį (sielos sugrįžimą į kūną – nešvarų, negražų...), bet nebaksnojo, nekaltino.

Seime

Birželio 3-ioji buvo pilna renginių nuo ryto iki vakaro. Pirmiausia aplankyti sąjūdininkų kapai, padėta gėlių. 10 val. prasidėjo iškilmingas Sąjūdžio metinių minėjimas seime. Čia daugelis su skaudančia širdimi kalbėjo apie antrosios Sąjūdžio užduoties neįvykdymą – nepasiektą atgimimą.

Kokią kalbą pasakė Justinas Marcinkevičius! Jis teigė: Baltijos kelyje dvasiškai, morališkai buvome ko gero laisvesni nei dabar. Tada nepančiojo politinis ir socialinis egoizmas, neapykanta, pyktis, pavydas, kerštingumas, karjerizmas bei smurtas, melas ir demagogija. Greitai bus sunku įtikinti jaunesniąją kartą, kad buvo toks Sąjūdis, kuris laisvę ir nepriklausomybę norėjo sverti ne nuosavybės gramais ar tonomis, o suvereniteto absoliutu. Poeto nuomone, viena Sąjūdžio klaidų – neužkirstas kelias ilgapirščiams, savanaudžiams. Baigdamas kreipėsi į valdančiuosius: "Užsiūkite pagaliau Lietuvos kišenes, jeigu

(Nukelta į 4-tą psl.)

Jaunimo kongreso atstovai pasisako

Kanados lietuvių jaunimo sąjungos nariai, norintys tapti atstovais PLJ kongrese, kuris įvyks Lietuvoje, Lenkijoje ir Vokietijoje š.m. vasarą, turėjo parašyti rašinius tema: "Kodėl aš noriu būti atstovu?" Štai keletas pasisakymų

Praeitą vasarą dalyvavau ukrainiečių skautų suvažiavime, kur sutikau daug jaunimo iš įvairių pasaulio kraštų: Australijos, Brazilijos, Vokietijos ir Lenkijos. Buvo proga dalintis mintimis bei patirtimis. Išmokau bendrauti. Dabar galime užmegzti ryšius su įvairių kraštų skautų grupėmis per laiškus ir elektroninį paštą.

Norėčiau tapti PLJS kongreso atstove, susipažinti su įvairių kraštų lietuviais, sužinoti kaip veikia lietuvių jaunimo valdybos kituose kraštuose ir kaip yra organizuojami renginiai pasaulio lietuvių jaunimui. Taip pat noriu spręsti problemas, liečiančias mus, lietuvius. Aktyviai dalyvauju lietuvių ir ukrainiečių bendruomenėse. Abi kultūros man duoda daug idėjų, kuriomis norėčiau dalintis su kongreso atstovais.

V. Mickevičiūtė, moka lietuvių ir ukrainiečių kalbas, KLJS valdybos iždininkė, "Kretingos" stovyklos vadovė, tautinių šokių šokėja.

* * *

Sužinojau apie Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, kai tapau KLJS nare. Mane domina visos temos, kurios bus svarstomos pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Būdama "Kretingos" stovyklos vadovė, daug išmokau apie savo lietuvišką kilmę ir lietuvių kultūrą. Žaisdama "Aušros" sporto klube ir šokdama "Gintaro" tautinių šokių grupėje, sutikau daug lietuviško jaunimo; supratau, kaip svarbu būti fiziškai atspariai, disciplinuotai. KLJS davė man progą ugdyti svarbius įgūdžius: organizuoti, stropiai dirbti, planuoti visuomeninius įvykius, posėdžius, šokius.

Julija Puodžiukaitė, McMaster un-to Hamiltone studentė, "Kretingos" stovyklos vadovė, "Aušros" klubo sportininkė, "Gintaro" šokėja, KLJS narė

* * *

Dalyvaudama Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese geriau suprasiu savo lietuvišką kilmę, patirsiu, kokios yra problemos liečiančios Kanados lietuvių jaunimą. Norėčiau prisidėti savo mintimis ir nuomonėmis. Norėčiau planuoti veiklą, kuri padėtų jaunimo sąjungai stiprėti Kanadoje. Taip pat, keliaudama po įvairius Europos kraštus su lietuvių jaunimu, reprezentuosiu Kanadą. Dalyvaudama KLJS suvažiavime "Kretingoje", sužinojau apie kongreso tikslą; manau, kad turiu įdomių nuomonių, kuriomis dalinsiuos su kongreso nariais iš įvairių pasaulio kraštų.

Remy Vanagaitė, McMaster un-to studentė, "Gintaro" šokėja, "Kretingos" bei "Romuvos" stovyklų vadovė, skautė

* * *

Man būtų didelė garbė tapti PLJS kongreso atstovu. Vokietijos sesijose turėsiu progą geriau suprasti problemas viso pasaulio jaunimo ir padėti planuoti jaunimo sąjungos ateitį. Daugeliui jaunimo Lietuvoje yra sunku palaikyti ryšius su kitais lietuviais dėl technologijos stokos bei nepalankios politinės infrastruktūros. Būdamas lietuvis, žinau, kaip yra svarbu palaikyti ryšius su kitais lietuviais, kad lietuvybė neišnyktų. Būdamas gimnazijoje, įsteigiau "Baltic Club", kuris supažindino moksleivius su lietuvių kultūra. Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese padėsiu lietuviškam jaunimui stiprinti ryšius su kitomis pasaulio jaunimo bendruomenėmis.

Jonas Birgiolas, MacMaster un-to studentas, "Gintaro" šokėjas, jūrų skautas, "Kretingos" stovyklos vadovas, "Aušros" klubo sportininkas

* * *

Aš labai didžiuojuos savo lietuviška kilme. Jau daugelį metų dirbu lietuviškoje veikloje ir jaučiu, kad lietuviškumas man duoda "something special". Per lietuvišką veiklą turiu draugus, kurie turi tuos pačius rūpesčius dėl lietuvių jaunimo ateities. Mano studijos "Theatre Production" Humber College reikalauja daug ištvermės, dažnai 60 valandų per savaitę. Nepaisant mokslo reikalavimų, spėju dalyvauti lietuviškoje veikloje. Kongreso metu norėčiau lavinti savo fotografavimo įgūdžius, informuoti visuomenę apie kongreso eigą.

Sarah Houle, dramos studentė, "Kretingos" stovyklos vadovė, tautinių šokių grupės šokėja

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

koriene, Gediminas Leškys, Vytas Maciūnas ir Vytautas Vidugiris) ir keturi seimo nariai – liberalas Arminas Lydeka, konservatorius Jurgis Razma, socialdemokratas Aloyzas Sakalas ir socialliberalas Vaclovas Karbauskis. Komisijai pirmininkauja pastarasis kartu su Liūda Rugieniene. Šioje sesijoje taip pat dalyvauja buvę komisijos pirmininkai prof. Feliksas Palubinskas ir Donatas Skučas bei Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininkė Rūta Žilinskienė, kiti išeivijos veikėjai.

Komisijos tikslas – puoselėti Lietuvoje ir JAV gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą, rūpintis abipuse pagalba ir parama, keistis mokslo, kultūros ir kita informacija, teikti siūlymus Lietuvos seimui ir kitoms valstybės institucijoms.

Sesijos pradžiai invokaciją sukalbėjo kunigas Vaclovas Aliulis, susirinkusius sveikino seimo pirmininko pavaduotojas Artūras Skardžius, kalbėjo PLB atstovas Lietuvoje Gabrielius Žemkalnis, žodį tarė JAV LB tarybos prezidiumo pirmininkė Regina Narušienė.

Augo korupcija

Birželio 17 d. krašto apsaugos ministeris Linas Linkevičius, vidaus reikalų ministeris Virgilijus Bulovas ir užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis seime pateikė Lietuvos saugumo būklės ir plėtros 2002 m. ataskaitą. Pranešime pažymėta, jog praėjusiais metais buvo pasiekti strateginiai užsienio politikos tikslai, užtikrinantys ilgalaikį valstybės saugumą ir plėtrą, tačiau viduje grėsmingai augo korupcija ir beveik nemažėjo nusikalstamumas, rašo *Lietuvos rytas*.

L. Linkevičiaus teigimu, Lietuva pernai toliau tęsė karinių pajėgų reformas, siekdama sukurti profesionaliai parengtą, modernią, judomą, su ŠAS ginkluotomis pajėgomis galinčią veikti kariuomenę, praėjusiais metais pradėjo veikti valstybinė krizių valdymo sistema. V. Bulota pripažino, jog administracinė korupcija ypač klestėjo muitų ir mokesčių, viešųjų pirkimų, teisėsaugos ir teisingumo institucijų, sveikatos apsaugos, savivaldos srityse. Nors bendras nusikaltimų skaičius sumažėjo, daugiau įvyko tyčinių sunkių bei apysunkių sužalojimų. **RSJ**

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

PADĖKA

A†A
VINCUI NARUŠEVIČIUI

užbaigus žemišką kelionę 2003 m. gegužės 9 d.,

reiškiame nuoširdžią padėką Londono Šiluvos parapijos klebonui kun. Kazimierui Kaknevičiui bei svečiams iš Toronto Prisikėlimo parapijos kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, bei diakonui br. Petrui Šarkai, OFM, už atnašautas gedulines Mišias ir iškilmingą palydėjimą mūsų brangaus ir mylimo vyro, tėvo, brolio, dėdės, uošvio bei senelio į amžinybę. Dėkojame Šiluvos parapijos chorui, jo vargonininkei bei jo solistei už giedojimą Mišių metu. Ypatingas ačiū vaikaitėms – solistei Eugenijai Ambrozaitytei už giedojimą bei Aušrelei ir Alicijai Naruševičiūtėms už Mišių skaitinius. Nuoširdus ačiū karsto nešėjams.

Dėkojame visiems iš arti ir toli už pareikštas užuojautas laidotuvėse ir paštu, už nuostabiai didelį kiekį užprašytų Mišių ir už aukas, paskirtas Kanados labdaros fondams, Lietuvos sergančių vaikučių bei našlaičių fondui, Kanados lietuvių fondui bei *Tėviškės žiburiams*. Dėkojame visiems už atsiųstas gėles. Pasiliekame dėkingi A. Švilpai už jautrų atsisveikinimo žodį laidotuvių namuose.

Liūdinti *žmona Ona,*
sūnūs Antanas ir Jonas su šeimomis,
dukros Angelė ir Vida su šeimomis,
sesuo Teresė Rastapkevičienė su šeima,
broliai Jonas, Bronius, Antanas ir
Albinas su šeimomis

A†A
EDMUNDUI STANIUI

mirus, skaudžioje netektyje likusiai jo motinai BRONEI STANIENEI ir seseriai VIDAI STANIŪTEI reiškiame nuoširdžią užuojautą kartu liūdėdami –

Gražina Kocienė *Vladas ir Gražina Butkiai*

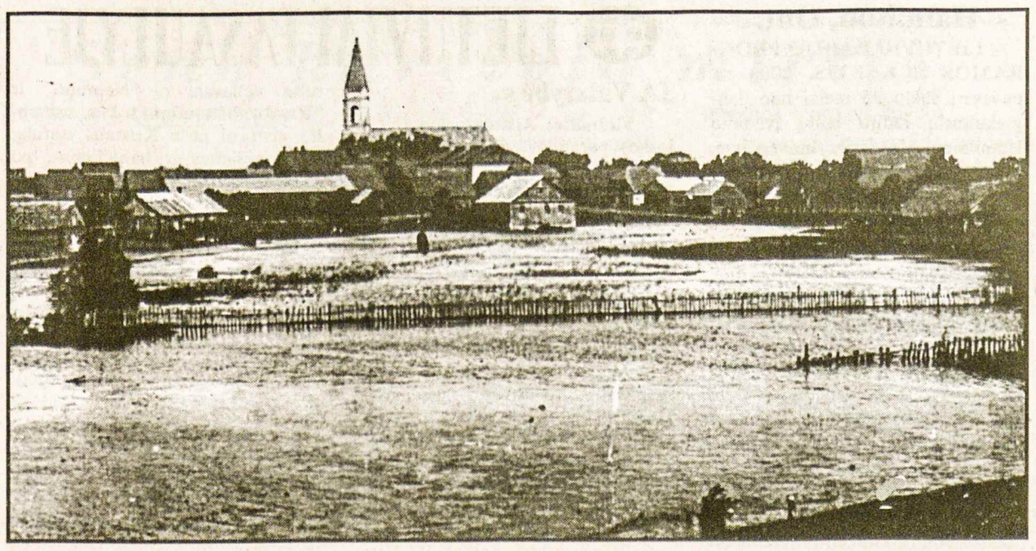

Šėtos miestelis (netoli Kėdainių), kurio progimnazijoje mokėsi a.a. Adelė Dirsytė Nuotr. V. Maco

Po dinamiškos veiklos į Anapus

A. a. Steponas Šetkus, palikęs žymius darbų pėdsakus

Po ilgesnės sunkios ligos į Anapus iškeliavo a.a. Steponas Šetkus 2003 m. birželio 9 d. Hamiltone.

Tai daugeliu talentų Apvaizdos apdovanotas inžinierius, visuomenininkas, paskaitininkas anglų ir lietuvių kalbomis, žurnalistas kanadiečių ir lietuvių spaudoje, dailininkas, tapęs portretus ir paveikslus.

Velionis gimė 1912 m. gruodžio 13 d. Telšiuose. Augo septynių vaikų šeimoje. Ten baigė pradžios mokyklą ir pradėjo mokytis Telšių gimnazijoje, bet baigė Panevėžyje. Studijas pradėjo Kaune Vytauto Didžiojo universitete Ekonomikos fakultete, baigė jau Vilniaus universitete, nes Ekonomikos fakultetas Lietuvai atgavus Vilnių 1939 m. buvo perkeltas į Vilnių. Ten buvo prof. Petro Šalčiaus pakviestas laborantu bei lektoriaus pareigoms. Aktyviai dalyvavo studentų veikloje, būdamas žemaičių studentų korporacijos "Samogitia" 1939 m. vicepirmininku ir, iki 1940 m. sovietų okupacijos, pirmininku.

1944 m. su žmona pasitraukė į Vokietiją. Po kapituliacijos 1945-46 m. dirbo britų zonoje kaip *UNRRA Welfare officer*. Po to įstojo į Baltiečių universitetą Hamburge, paskui Pinneberge, studijavo architektūrą ir inžineriją. Kartu tame pačiame universitete ėjo ir lektoriaus pareigas kituose dalykuose. Be to, Vokietijoje ir Kanadoje dėstė anglų kalbą įvairiuose kursuose, nes anglų kalbą buvo išmokęs Lietuvoje. Pagal darbo sutartį atvyko laivu į Kanadą 1948 m. ir dirbo Cadillac aukso kasyklose Kvebeko provincijoje.

Prieš 55 metus Kvebeko provincijos šiaurėje Val d'Or miesto apylinkėse, kur buvo septynios aukso kasyklos, pagal darbo sutartis 1947-48 m. buvo atgabenta per 100 lietuvių vyrų dirbti tose kasyklose. Lietuvių susitikimo punktas buvo Val d'Or miestas, kur sekmadieniais po darbo suvažiuodavo. Tuo laiku reikėjo dirbti šešias dienas savaitėje ir tik sekmadienis buvo laisvas. Tuojau tenai buvo įsteigtas Kanados lietuvių tarybos skyrius, kuriam pirmininkavo Stasys Bakšys.

Įsteigus KLT skyrių buvo nutarta paminėti lietuvių tautos juodžiausią ir skausmingiausią trėmimų į Sibirą dieną 1948 m. birželio 13 d. Rytą įvyko iškilmingos pamaldos, kurias atlaikė lenkas kun. Victor ir pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą anglų kalba. Popiet iškilmingas posėdis – minėjimas, kuriame dalyvavo Timmins vyskupas Desmarais, lydimas kelių prelatų, Kolumbo vyčių pirm. dr. Maton, adv. C. Taschereau ir kiti svečiai. Čia atvykęs iš Cadillac Steponas Šetkus skaitė paskaitą "The Lithuanian tragedy", kur savo kalboje supažindino susirinkusius su ta žiauria tragedija. Po jo kalbėjo kiti prancūziškai ir angliškai.

Po to įvyko koncertas. Pradžioje Stepono Šetkaus paruoštą montažą "Pavergta Lietuva", kuriam lietuvaitė surakintom rankom laikė trispalvę. Vyrų kvartetui (vad. V. Dargis) tyliai dainuojant, Trispalvė pamažu svyra žemyn, žemyn, kartu nusvyra ir lietuvaitės galva, simboliškai vaizduojanti pavergtą tėvynę. Šis montažas ne vienam ištraukė ašarą. Gražiai smuiku pagrojo Steponas Šetkus, pianinu pritariant prancūzei.

A.a. inžinierius STEPONAS ŠETKUS

Šiame sibirinių trėmimų minėjime dalyvavo apie tūkstantis žmonių. Čia Steponas Šetkus pasirodė ne tik kaip puikus kalbėtojas (angliškai), meniško montažo autorius, bet ir smuiką valdantis. Nuo tos dienos prasidėjo mano pažintis su talentingu velioniu.

Baigęs savo darbo sutartį Perron aukso kasykloje, 1948 m. persikėliau į Norandą, kur iš Cadillac 1949 m. persikėlė ir Steponas Šetkus. Norandoje lietuviai jau susiorganizavę į bendruomenės apylinkę. Jis įsijungė į jos veiklą, labai ją pagyvino.

Norandoje 1948 m. lapkričio 14 d. lietuvių grupės rūpesčiu įvyko muzikos koncertas. Vadovavo Steponas Šetkus, kuris, su humoru surišdamas atskiras programos dalis, nušvietė publikai "Dievo paukštelių" gyvenimą. 1949 m. vasario 27 d. suruoštam minėjime – koncerte paskaitą skaitė ir sceną papuošė Steponas Šetkus. Jo buvo piešios tautiniais motyvais dekoracijos. Apie šį koncertą palankų straipsnį parašė ir vietos laikraščio korespondentas, kuris savo straipsnio įžangai panaudojo Stepono Šetkaus skaitytos paskaitos mintis ir duomenis.

1949 m. spalio 2 d. Norandos lietuvių bendruomenės susirinkime Steponas Šetkus buvo išrenkamas pirmininku. Valdyboje teko kartu su juo darniai dirbti einant sekretoriaus pareigas. Pirmininkas paruošė platų veiklos planą: sudaryti Norandos lietuvių kartoteką, išplėsti mišrų chorą, vedamą V. Dargio, nes jau iš Vokietijos atvyko moterys, steigti tautinių šokių grupę (organizuoja M. Chainauskas), remti skautų veiklą, sudaryti sporto sekciją. Taipgi numatė leisti neperiodinį informacinį žiniaraštį *Krivulė*. Nr. 1 išleistas 1949.X.25. Jo buvo išleista Norandoje trys numeriai, kuriuos prirašė ir išspausdino Steponas Šetkus. "Kiwanis" klubas pakvietė jį skaityti paskaitą anglų kalba 1949 m. lapkričio 14 d. tema *Lietuvis Lietuvoje ir Kanadoje*.

1950 m. lapkričio 26 d. Kariuomenės šventės minėjime ir 1951 m. vasario 18 d. Lietuvos nepriklausomybės minėjime Norandoje kalbėjo Steponas Šetkus jau paskutinį kartą, nes 1951 m. vasarą išvyko gyventi į St. Catharines, Ontario.

Apsigyvenęs St. Catharines velionis įsijungė į lietuvišką veiklą, tačiau didžiausią dėmesį nukreipdamas į angliškąją spaudą: rašė laiškus ir straipsnius į vietinį laikraštį *The St. Catharines Standard*, kuriam per 30 metų parašė per 100 laiškų – straipsnių, kurie buvo išspausdinti. Bendradarbiavo ir lietuviškoje spaudoje – *Tėviškės žiburiuose, Nepriklausomoje Lietuvoje, Karyje, Varpelyje* ir kitur.

Aktyviai dalyvavo Rytų-Vidurio Europos pavergtų tautų – estų, latvių, lietuvių, lenkų, ukrainiečių, vengrų, čekoslovakų – organizacijos veikloje ir 1976 m. buvo išrinktas dvejiem metam pirmininku. Už tą darbą ir bendradarbiavimą bendroje pavergtų tautų kovoje už laisvę lenkų egzilinės vyriausybės Londone, Anglijoje, buvo apdovanotas pirmojo laipsnio (aukso) *Cross of Merit* žymeniu.

Paliko savo darbo ryškius pėdsakus ir lietuvių bendruomenės veikloje, kai buvo išrinktas KLB St. Catharines apylinkės pirmininku. Kur tik reikėjo, ėjo, kalbėjo, atstovavo lietuviams, skaitė paskaitas ne tik kanadiečiams anglų kalba, bet ir lietuvių minėjimuose. 1984 m. minėjime švenčiant Lietuvos kariuomenės 66 metų sukaktį St. Catharines skaitė paskaitą apie Lietuvos kariuomenę.

Šalia viso to daug piešė, tapė. Jis yra nutapęs daug įvairaus dydžio aliejinių paveikslų, kurie yra pasklidę po įvairias šalis, kur gyvena lietuviai. Nors neturi jokio meno mokyklos baigimo pažymėjimo, bet buvo ypač stiprus portretų tapyboje. Yra daug nutapęs lietuvių išeivijos veikėjų. Būdamas stipriai įsijungęs į St. Catharines lietuvių parapijos veiklą, jos šventovės altorių ir sienas išpuošė savo tapytais aliejiniais paveikslais.

Dirbdamas "Thompson Products" fabrike po papildomų studijų gavo Kanados ir Amerikos kvalifikuoto pramonės inžinieriaus pažymėjimą ir dirbo tame fabrike kaip inžinierius iki pasitraukė į pensiją. Buvo Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos narys.

Visą savo darbą ir rašinius surinko į keturias knygas. Pirmoji knyga *Nuo Telšių iki Niagaros*. Tai autobiografinė knyga, kur autorius aprašo įvykius savo gyvenimo Lietuvoje, Vokietijoje, Kanadoje. Antroji knyga – rinkinys straipsnių, kurie buvo spausdinti lietuviškoje spaudoje. Trečioji knyga – angliškų straipsnių rinkinys. Tai straipsniai 1965-1985 m. laikotarpio, spausdinti *The St. Catharines Standard* laikraštyje ir pavadinti *Fighting for Lithuanian Freedom*. Ketvirtoji knyga – rinkinys straipsnių išspausdintų lietuviškoje periodikoje. Visos knygos įrištos kietais viršeliais, ir bus labai vertinga istorinė medžiaga mūsų išeivių praeities tyrinėtojams.

Steponas Šetkus, išėjęs į pensiją ir mirus žmonai, persikėlė gyventi į Hamiltoną. Čia neilgai begyveno, nes užklupo sunki liga. Mirė ligoninėje.

Velionis buvo pašarvotas "Marlatt" laidotuvių namų koplyčioje, kur birželio 11 d. vakare atliktos trumpos pamaldos. Po Rožinio maldų, kurias atliko kun. Audrius Šarka, OFM, su velioniu atsisveikino Tėvynės sąjungos vardu L. Paškus ir KLB St. Catharines apylinkės vardu S. Zubrickas.

Birželio 12 d. iš laidotuvių namų karstas atlydėtas į Aušros Vartų parapijos šventovę, kur laidotuvių šv. Mišias aukojo kun. Audrius Šarka, OFM. Po pamaldų karstas buvo atvežtas į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje ir ten palaidotas.

Stasys Dalius

Pagerbtas partizanų vadas

Jurbarko rajono Šimkaičių miestelyje įvyko renginiai, skirti Lietuvos partizanų vado generolo Jono Žemaičio-Vytauto atminimui.

Jonas Žemaitis gimė 1909 m. Palangoje, tarnautojų šeimoje. Būdamas patriotiškai išauklėtas, jis įstojo į karo mokyklą ir ją sėkmingai baigė 1929 m. Tarnavo karininku II pėstininkų pulke. 1936-1938 m. tęsė karo mokslus Prancūzijoje. Po to jam buvo suteiktas kapitono laipsnis ir paskirtas į artilerijos pulką vadovauti IV mokomajai baterijai.

Sovietų ir vokiečių okupacijų metus jis praleido Lietuvoje. Pokaryje įstojo į kapitono J. Čeponio vadovaujamą "Žebenkšties" partizanų rinktinę, kurioje sumaniai ėjo štabo viršininko pareigas. Vėliau J. Žemaitis vadovavo partizanų rinktinei, apygardai, sričiai. Pagaliau buvo išrinktas vyriausiuoju ginkluotųjų pajėgų vadu. Pasivadino slapyvardžiu Vytautas. Nuo 1952 m. jis apsistojo Šimkaičių miškuose buvusioje Mindaugo būrio vado Juozo Palubecko-Simo žeminėje. Dėl įvykusios išdavystės ir čekistams panaudojus dujas, Jonas Žemaitis 1953 m. gegužės 30 d. buvo suimtas, išgabentas į Maskvą ir 1954 m. lapkričio 24 d. Butirkų kalėjime sušaudytas.

Š.m. gegužės 30 d., pažymint Jono Žemaičio-Vytauto suėmimo penkiasdešimtmetį, į Šimkaičius gausiai susirinko buvę partizanai, jų ryšininkai, tremtiniai, politkaliniai, dabartiniai šauliai, Jono Žemaičio vardu pavadintos karo akademijos kariūnai, šios akademijos pučiamųjų orkestras ir choras. Šimkaičių vyskupo šv. Martyno šventovėje Mišias aukojo atvykęs dimisijos pulkininkas, buvęs partizanų kapelionas monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Šventoriuje susirinkusiems jautrią kalbą pasakė buvęs partizanas Petras Girdzijauskas. Apie partizaninės kovos eigą Šimkaičių apylinkėse papasakojo partizanų būrio vado sūnus, Šimkaičių pagrindinės mokyklos mokytojas Jonas Mileris; prisiminimais pasidalijo buvusios partizanų ryšininkės Veronika Jasaitienė ir Janina Ragaliauskienė. Prie pastatyto paminklo partizanams kalbėjo Vakarų karinės apygardos vadas Česlovas Šlėgaitis, Jurbarko rajono savivaldybės administracijos direktorius Vidmantas Juzėnas ir Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio pirmininkas, dimisijos kapitonas Jonas Čeponis.

Antroje dienos pusėje minėjimo dalyviai nuvyko į Šimkaičių mišką ir aplankė buvusią žeminę – paskutinę generolo Jono Žemaičio-Vytauto vadavietę. Vakare aikštėje prie Šimkaičių pagrindinės mokyklos įvyko J. Žemaičio karo akademijos kariūnų koncertas. Be to, susirinkusieji buvo pavaišinti Lietuvos kariuomenės skania kareiviška koše.

Vytautas Kutkevičius

Kanados žurnalisto kelionė Lietuvoje

The Globe and Mail gegužės 17 – šeštadienio laidoje išspausdino platų straipsnį, pavadintą *In Lithuanian bar, peasants toast Europe*. Žurnalistas Doug Saunders jame aprašo, kokias nuomones apie narystę Europos sąjungoje (ES) jis patyrė lankydamasis Lietuvoje, Eišiškėse prie Gudijos sienos.

Jis nagrinėja Lietuvos požiūrį į narystę, pasikliaudamas nuomonėmis dviejų vyriškių, sutiktų smuklėje - Miroslav ir Denis. Jie jam pasisakė užsiimantys "vodkos" ir cigarečių kontrabanda - gabenimu per sieną su Gudija. Jie sakosi norintys priklausyti Europai, bet neaišku bus, kas yra ir kas nėra europietis. Vienam sukelia rūpestį, kad jo draugė gyvena Gudijoje, jis negalės dabar su ja susituokti... Šie vyriškiai, kurių atspausdinta ir nuotrauka su dideliais bokalais alaus, nori būti europiečiais, nors bus problemų, nes Gudijoje turintys šeimas nesupranta, kodėl čia, Lietuvoje, Europa, o ten ne.

Straipsnyje pažymėta, kad Lietuvos ir kitų 9 naujai priimamų valstybių piliečiai šiomis dienomis balsuoja referendumuose už narystę ES. Todėl kyla daugiau klausimų apie naujas Europos sienas, svarstoma, kiek bus išleidžiama lėšų stengiantis įjungti vargingesnius kraštus.

Žurnalistas, iš Vilniaus keliaudamas Gudijos link, pastebėjo gilius Lietuvos pušynus, mažus ūkius, kuriuose derlius dar nuimamas rankomis. Jis susitiko dar vieną "lietuvį" ūkininką, vardu Slavek Kisiel, kuris su savo draugu Zdislaw Lakis irgi dalinosi nuomonėmis apie narystės ES-je naudą. Ūkininkas pripažino, jog pasienio kaimuose nematyt pažangos – dar nėra išžengta iš 19-to šimtmečio, medinius namukus šildo malkomis, arkliai dar tempia vežimus. Gyventojai supranta, kad kitur galima geriau gyventi, nors ekonominė būklė Gudijoje ir Ukrainoje net blogesnė. Gal ne jiems patiems, bet jų vaikams sąlygos bus palankesnės.

Nors neaišku, kas yra europietis, bet nėra abejonės vietiniams gyventojams, kad Moldova arba Gudija, dar vis turinčios autokratines valdžias, vos pajudėjusias po Stalino laikų, negali išpildyti ES narystei reikalingų griežtų politinės laisvės ir ekonominės reformos sąlygų. Dabartinės ES narės Turkijos kandidatūrai yra abejingos – reikėtų priimti 60 mln. musulmonų į Europą, jau apimančią 15 mln. jų, nors Turkija kur kas geriau pasiruošusi politine ir ekonomine prasme negu Bulgarija ar Rumunija.

Šiam žurnalistui, visai nesistengusiam parodyti pažangesnio Lietuvos vaizdo, pristačiusiam aiškiai ne lietuvių kilmės gyventojus ir atkartojusiam vien tik jų, o ne platesnę Lietuvos nuomonę, už tokį neigiamą straipsnį buvo pasiųsta pastaba. Jis atsakė, jog ieškojęs "įdomiausio" Lietuvos užkampio, kuriame kintančios sąlygos būtų ryškiausios, o taip pat ir aktualesnis jo pagrindinis tyrimo klausimas: Kas yra europietis ir kas ne? Gaila, kad ieškodamas atsakymo jis parodė tokį skurdų Lietuvos įvaizdį. **RSJ**

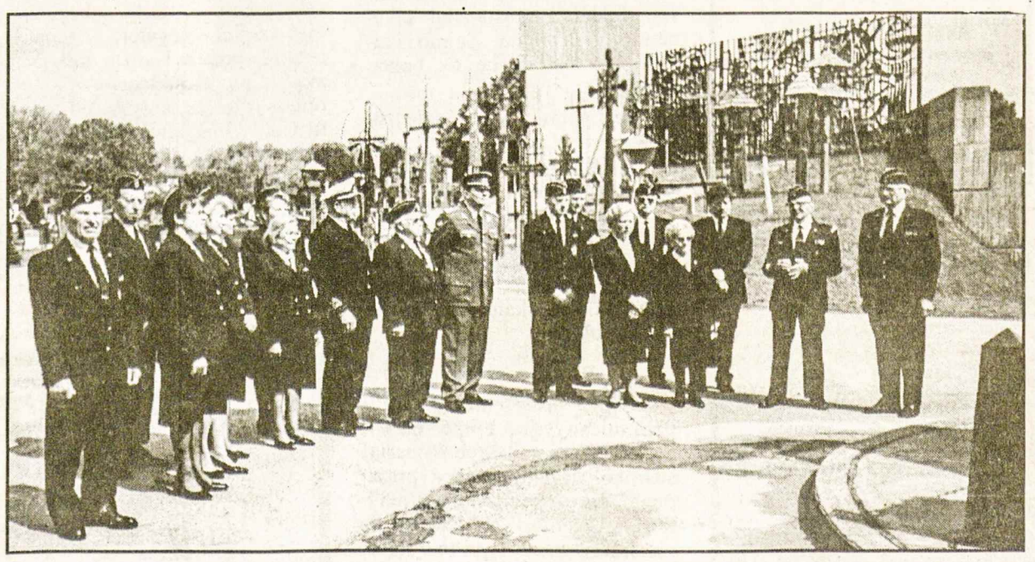

Toronto Vlado Pūtvio kuopos mirusiųjų šaulių pagerbimas lietuvių kapinėse Mississaugoje. Iš k.: J. Rovas, K. Pajaujis, V. Baltrušaitienė, A. Pajaujienė, I. Paznėkienė, Z. Jonikienė, I. Pečiulienė, išeivijos šaulių vadas M. Abarius, P. Krilavičius, Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. J. Širvinskas, M. Petronis, K. Paznėkas, M. Jokubaitienė, A. Stunguris, T. Gražulienė, krašto apsaugos ministerijos sekretorius J. Lileika, P. Jonikas ir V. Pečiulis

Istorinė nuotrauka – Šėtos progimnazijos mokiniai 1939 m. Viduryje sėdi kapelionas kun. Valdemaras Cukuras, jo dešinėje – Adelė Dirsytė Nuotr. V. Maco

Aprašė stovyklų žiaurumus

Š.m. gegužės 10 d. *The Globe and Mail* išspausdino David Harsanyi parašytą recenziją knygos *Gulag: A History*. Jos autorė - Anne Applebaum, buvusi *Washington Post*, *Economist* ir *Spectator* bendradarbė, anksčiau išleido kitą knygą – *Between East and West: Across the Borderlands of Europe*, kurioje ji aprašė savo kelionę per Lietuvą, Ukrainą ir Gudiją, šioms valstybėms artėjant prie nepriklausomybės atstatymo.

Knygoje apie "gulagą" yra surinkta labai daug medžiagos iš įvairių šaltinių. Tai, recenzento nuomone, yra pačios plačiausios apimties veikalas apie koncentracijos stovyklas anglų kalba. Prieš tai aiškiausią vaizdą Vakarams buvo pateikęs Aleksandras Solženicinas savo knygose *One Day in the Life of Ivan Denisovich* ir *The Gulag Archipelago*. Taip pat vakariečius su Stalino teroru ir stovyklomis supažindino istorikas Robert Conquest, parašęs *The Great Terror* ir *Harvest of Sorrow*.

Nors A. Applebaum pripažįsta šių ir kitų autorių įnašą apšviečiant Vakarų pasaulį, ji pabrėžia, kad jau nuo 1920 dešimtmečio nemažas skaičius vakariečių žinojo, kas vyko darbo stovyklose, bet nereagavo, nieko neapsiėmė daryti. "Gulagus" pradėta steigti nuo pat Lenino Raudonojo teroro pradžios 1918 m., kada specialūs kalėjimai politiniams kaliniams ir intelektualams buvo naudojami disidentų malšinimui. Britai ir vokiečiai panašias stovyklas steigė Pietų Afrikoje XIX-to šimtmečio pabaigoje, o ispanai 1895 m. Kuboje tokiu būdu irgi stabdė sukilimus. A. Applebaum rašo, kad ši kalėjimų santvarka dar veikė Sovietų Sąjungoje iki 1986 m.

Nors sovietinių stovyklų galutinis tikslas nebuvo tautžudystė, kaip buvo nacistinėje Vokietijoje, rezultatai buvo panašūs. Stalino laikais įtariamo "liaudies priešo" laukė tokios pačios bausmės, kaip žydams prie nacių. Ji knygoje nagrinėja kalinių gyvenimą, panaudodama jų užrašytus prisiminimus ir pokalbius su išsilikusiais.

Autorės apskaičiavimu, per kalėjimus galėjo pereiti 18 milijonų žmonių, jų mirė mažiausiai 3 milijonai. Jau 1980 dešimtmetyje vieninteliai dar kalintys "gulage" buvo Sovietų Sąjungos žydai, "refuseniks", kuriems neleidžiama buvo išvykti Izraelin. 1986 m. Michailas Gorbačiovas pagaliau paskelbė amnestiją visiems "gulago" kaliniams.

A. Applebaum savo knygoje klausia – kodėl Stalino "gulagai" nesukėlė tokio pat pasibaisėjimo, kaip nacių stovyklos? Atsakymas neišaiškintas, bet straipsnio autoriaus manymu, ši knyga gali įrodyti, kad mažai to skirtumo ir buvo. **RSJ**

Kurėnas grįžta į Kuršių marias

Birželio pirmoje pusėje grupė buriuotojų kurėnu nuplaukė iš Kauno į Kuršių marias.

Kurėnai – Kuršių nerijos žvejų (kopininkų) iki dvidešimto šimtmečio šešto dešimtmečio naudotos plačiadugnės, mažos grimzlės burinės valtys. Jie minimi jau XIV-XV š. kronikose ir Ordino valstybės dokumentuose. Jų piešiniai mus pasiekė iš XVIII š. Kurėnai buvo 8-10 m ilgio ir 3 m pločio. Jų bortai padaryti iš storų ąžuolinių lentų, o prie pagrindinio stiebo buvo tvirtinama 35-40 m^2 drobinė didburė. Žvejai, jais plaukiodami, naudojo traukiamuosius tinklus. Į kurėną tilpdavo 4-6 tonos sugautos žuvies. Seklioms Kuršių marioms jie labai tiko – buvo eiklūs, plūdrūs ir lengvai valdomi. Mariose iki Antrojo pasaulinio karo jų plaukiojo apie 300. Pokaryje, paplitus kitų rūšių valtims, kurėnai tapo nebereikalingi, apleisti ir palikti nykti.

Lietuvos jūrų muziejaus ir grupės entuziastų dėka nuo 1989 m. kurėnai pamažu pradėjo grįžti į Kuršių marias. Jūrų muziejus jau turi vieną originalų kurėną. 2001 m. į marias buvo nuleistas kitas, naujai pastatytas. Nuo to laiko buvo pradėtas vykdyti projektas "Kurėno sugrįžimas". Šio projekto tikslas skatinti visuomenę pažinti ir saugoti Kuršių marių regiono istoriją. Todėl šiemet ir buvo surengta ekspedicija "Sėlių keliu nuo Kauno iki Rusnės", kuri yra dalis ilgalaikės programos "Kurėno sugrįžimas".

Iš Jūrų muziejaus krovinine automašina kurėnas buvo nuvežtas į Kauną ir nuleistas į Nemuną. Dviejų savaičių ekspediciją kartu su kurėnu tęsė ir venterinė valtis. Ekspedicijos dalyviai stengėsi pažinti, tyrinėti ir populiarinti Nemuno akvatoriją ir visą pamario krašto kultūrą. Kurėne buvo įrengta turininga paroda, su kuria susipažino nemažai žmonių. Buriuotojai plaukdami buvo sustoję ties panemunės miesteliais: Vilkija, Seredžium, Kriukais, Veliuona, Plokščiais, Jurbarku... O Smalininkuose kurėnas buvo dargi gražiai sutiktas – mat tuomet ten vyko įspūdinga žvejų šventė, buvo surengtos įvairios varžytuvės.

Vytautas Kutkevičius

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

LAISVOJE TĖVYNĖJE

GYNYBOS TECHNOLOGIJOS SEMINARAS

Birželio 18 d. Vilniuje vyko ŠAS (NATO) remiamų pažangiųjų tyrimų tarptautinis seminaras *Ultravioletiniai kietakūniai šviesos šaltiniai ir detektoriai*, kuriame buvo kalbama apie naujausius mokslinius tyrimus gynybos technologijų srityje, rašo ELTA/LGTIC. Dalyvavo žymiausi šios srities specialistai iš 13 pasaulio valstybių – Ispanijos, JAV, Prancūzijos, Rusijos, Vokietijos, Lietuvos bei kt. Šio seminaro rengimas Vilniuje liudija didelį Lietuvos mokslininkų nuopelnų pripažinimą optoelektronikos srityje. (Jungtinis optoelektronikos centras prie Vilniaus universiteto ir Puslaidininkių fizikos institutas pagal ŠAS užsakymus atlieka tyrimus, kurie leidžia sukurti patikimas gynybos priemones prieš sunkiai aptinkamus pavojingus ginklus.) Tuo pačiu laiku vyko ŠAS Fizinių, inžinerinių ir technologijos mokslų komisijos posėdis; bendras posėdis su seminaro dalyviais vyko birželio 19 d.

PATVIRTINTA TRANZITO TVARKA

Lietuvos vyriausybė birželio 18 d. patvirtino tvarką, pagal kurią bus išduodami supaprastinto tranzito dokumentai Rusijos piliečiams, vykstantiems tranzitu per Lietuvos teritoriją į Rusijos Karaliaučiaus sritį ir iš jos. Š.m. balandžio 14 d. Europos sąjungos taryba priėmė potvarkį, nustatantį specialius tranzito ir tranzito geležinkeliu dokumentus bei jų išdavimo sąlygas ir tvarką. Jie išduodami Rusijos piliečiams nuo liepos 1 d. Už tranzito dokumentą imamas 5 eurų mokestis administracinėms išlaidoms padengti, o tranzito geležinkeliu dokumentai bus išduodami nemokamai.

PIRMAS LCS SKYRIUS

Klaipėdoje įsteigtas pirmasis Liberalų ir centro sąjungos (LCS) skyrius, kuriame susijungė šio miesto centristai, liberalai ir modernieji krikščionys demokratai. Pagal sutartį, kurią šios politinės sąjungos pasirašė gegužės 31 d. Vilniuje vykusiame suvažiavime, vietiniai partijų skyriai turi būti įsteigti iki rudens vidurio, rašo ELTA/LGTIC. LCS skyriaus pirmininku išrinktas Klaipėdos miesto meras Rimantas Taraškevičius, su pavaduotuojais – vicemere Judita Simonavičiūte bei teisininku Aidu Palubinsku. Bendrame partijos skyriuje bus beveik 200 narių.

BAUS ELEKTRONINIUS NUSIKALTIMUS

Lietuvos ambasadorius prie Europos tarybos Rokas Bernotas birželio 23 d. pasirašė sutartį, pagal kurią Lietuva prisijungė prie tarptautinės sutarties dėl elektroninių nusikaltimų. Tai vienas iš tarptautinių dokumentų, skirtų kovai su organizuotu nusikalstamumu, sukčiavimu bei korupcija. Jis įpareigoja šalis kriminalizuoti joje numatytas veikas, nustatyti juridinių asmenų atsakomybę. Tokiu būdu tarptautinė valstybių bendrija siekia, kad valstybės, nustatydamos sunkiausią atsakomybės formą už atskirus nusikaltimus, veiksmingai kovotų modernių technologijų pagalba su daromais nusikaltimais.

VĖL IŠRINKTAS MERAS

Birželio 25 d. vykusiame savivaldybės posėdyje Liberalų ir centro sąjungos vadovas Artūras Zuokas išrinktas į sostinės mero pareigas, rašo *Lietuvos rytas*. Pralaimėjo socialdemokratas Gediminas Paviržis, buvęs laikinai išrinktas, bet rinkimai buvo paskelbti neteisėtais. Už A. Zuoką balsavo 26 tarybos nariai, 24 – už G. Paviržį. Socialdemokratai spėja, kad su tokia nedidele balsų persvara naujam merui bus sunku dirbti. Dar po savaitės bus renkami trys vicemerai ir administracijos direktorius.

POPULIARIAUSI POLITIKAI

Lietuvos rytas praneša, kad birželio pradžioje populiariausiu Lietuvos politiku tapo prezidentas Rolandas Paksas. Antroje vietoje liko Valdas Adamkus, trečioje – ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas. Tokius rezultatus rodė birželio 5-8 d.d. surengta visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro "Vilmorus" apklausa. Pirmajame populiariausių dešimtuke atsirado ir naujasis "Tėvynės sąjungos" pirmininkas Andrius Kubilius.

DAUGĖJA ŽARNYNO INFEKCIJŲ

Užkrėčiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras skelbia, kad žarnyno infekcijų skaičius Lietuvoje auga. Lyginant 2003 m. sausio gegužės duomenis su 2002 metų tuo pačiu laikotarpiu, Lietuvoje žymiai padaugėjo susirgimų patikslintomis virusinėmis žarnyno infekcijomis (81.7%), ir rotavirusiniais enteritais (81.4%). Didėja sergamumas Laimo liga (59.6%) meningokokine infekcija (21%), ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų ligomis (10.9%). Sumažėjo sergamumas tymais, kokliušu, ūminiu hepatitu A, skarlatina, virusiniais hepatitais. Daug mažiau sergama raudonuke, bakteriniu meningitu, kiaulyte, stafilokokinės kilmės infekcijomis, niežais, salmonelioze. Specialistai nustatė, kad sergamumo lygis tuo pačiu laikotarpiu įvairiose vietovėse buvo labai skirtingas. Visoje šalyje sergamumui salmonelioze sumažėjus, Tauragės apskrityje, taip pat Trakų rajone rodikliai viršija valstybės vidurkį. Daugiausia nepatikslintų bakterinių žarnyno infekcijų yra užregistruota Klaipėdos apskrityje ir Trakų rajone. **RSJ**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500

Namų tel. 705-429-6428

Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com

Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:

352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

Hamiltono lietuvių radijo programos vedėja Liuda Stungevičienė tarp koncerto atlikėjų – Lilijos Turūtaitės ir Vytauto Mašalo

Pagerbta partizanų veiklos vieta

Paminklai Mėnaičių kaime, kur 1949 metais įvyko visos Lietuvos partizanų atstovų suvažiavimas

BIRUTĖ JONELIENĖ

Gegužės 24 d. daug žmonių rinkosi į Mėnaičių kaimą, esantį Radviliškio rajone, Grinkiškio seniūnijoje. Po šv. Mišių Grinkiškio šventovėje visi važiavo prie Miknių sodybos, kur 1949 m. vasario 10-20 dienomis vyko visos Lietuvos partizanų apygardų atstovų suvažiavimas. Iki tol buvęs nekoordinuotas partizanų judėjimas didelėmis vadų pastangomis, laikantis griežtos konspiracijos, buvo suvienytas. Suvažiavime dalyvavo visų Lietuvos regionų partizanų atstovai: gen. Jonas Žemaitis-Vytautas, plk. Adolfas Ramanauskas-Vanagas, plk. Juozas Šibaila-Merainis, kpt. Bronius Liesys-Naktis, ltn. Leonardas Grigonis-Užpalis, kpt. Aleksandras Grybinas-Faustas, mjr. Petras Bartkus-Žadgaila ir kpt. Vytautas Gužas-Kardas.

Šie aštuoni vyrai 1949 m. vasario 16 d. pasirašė politinę deklaraciją, kuria paskelbė apie vieningos pasipriešinimo organizacijos – Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) įsteigimą. Taip ginkluotas pasipriešinimas tapo gerai organizuota karine struktūra, kovojančia prieš Lietuvą okupavusią Sovietų Sąjungą.

LLKS taryba prezidiumo pirmininku išrinko Joną Žemaitį-Vytautą, pavaduotojais: Adolfą Ramanauską, Juozą Šibailą ir Leonardą Grigonį.

Taryba parengė ir priėmė partizanų judėjimą reglamentuojančius dokumentus, Baudžiamąjį statutą, nutarė leisti laikraštį *Prie rymančio Rūpintojėlio.*

Suvažiavimas pasirinko šūkį: "Atiduok Tėvynei, ką privalai". Ir iš tiesų šie aštuoni vyrai, kaip ir daugelis partizanų, atidavė Tėvynei brangiausią – gyvybę. Jų atminimui ir šio istorinio įvykio pažymėjimui prie Miknių sodybos buvo pašventintas neseniai čia pastatytas memorialas – aštuoni balti kryžiai ir paminklinis akmuo. (Gaila, kad neturėjau foto aparato). Jį pašventino monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Renginyje dalyvavo Krašto apsaugos viceministeris Jonas Gečas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė Dalia Kuodytė, jaunieji šauliai, kariai, Radviliškio tremtinių choras "Versmė", vyrų pučiamųjų instrumentų orkestras, Mėnaičių pagrindinės mokyklos moksleiviai.

Stebėjausi, kodėl tokią svarbią vietą įamžino tik dabar, 13-ais Nepriklausomybės metais. Šalia stovėjusi moteris pasakė: "Gerai, kad nors dabar ..."

Sąjūdis, žadinęs tautą...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

jos nėra dar visiškai ištuštintos". (Apie valstybės turto grobstymą, pagrįstą, deja, įstatymiškai, kone kasdien rašo spauda).

Liūdnai apie antrąją neįvykdytą Sąjūdžio užduotį kalbėjo ir iniciatyvinės grupės narė M. Lukšienė (gimusi 1913 m.). Negalima nematyti silpnėjančios jungties tarp individo ir bendruomenės, viską užgožiančio turto troškimo. Šitaip "įsibėgėję galime parduoti ir sąžinę, ir protą, tada kyla pavojus parduoti ir tautą, ir valstybę".

Tas pačias mintis kėlė R. Ozolas: "Pradėję tiesos sakymu, šiandien gyvename nauda". O V. Landsbergis kvietė nelaukti atgimimo iš valdžios, bet pamėginti patiems kurti trečiąjį sąjūdį.

Apskritai, netrūko dėmesio sunkiai, liūdnai dabarties dvasinei, kultūrinei būklei, primityviam sumaterialėjimui, visuomenės susiskaldymui, atitrūkusiai valdžiai, skęstančiai savanaudiškumo liūne. Seimo kalbose jau skraidė ne tik baltos snaigės...

Po iškilmingo posėdžio rūmuose prasidėjo atvirų durų diena. Galima buvo pažiūrėti parodas *Atgimimas*, *Atgimstančios Lietuvos žmonės* (A. Ūžos), filmus – *Lietuvos prisikėlimas* (A. Žebriūno), reklaminius LPS rinkimų filmukus (R. Stadalnikaitės), be to, skaidres ir dainas (A. Matuko).

Prezidentūroje

Popiet prezidentūroje Sąjūdžio inicaityvinės grupės nariai, Sąjūdžio seimo tarybos nariai susitiko su Respublikos prezidentu. Jis pasigedo iki šiol neišleistos išsamios Sąjūdžio istorijos, žadėjo pasistengti tokį leidinį įtraukti į Lietuvos tūkstantmečio minėjimo programą. Pritarė kalbėtojų mintims, jog "mūsų darbams dažnai labai trūksta Sąjūdžio dvasios".

Prezidentūros priėmime dalyvavo estas Markas Tarmakas. (Estijos liaudies fronto ryšininkas su Lietuva; jo pirmoji žmona lietuvė puikiai išmokė jį savo gimtosios kalbos). Jis papasakojo apie žodį "sąjūdis", prigijusį estų kalboje. Beje, teigiama, kad judėjimui šį žodį pasiūlė iniciatyvinės grupės narys A. Skučas.

Mokslo akademijos rūmuose

Iš prezidentūros Sąjūdžio renginiai persikėlė, galima sakyti, į savo gimtuosius namus, Mokslo akademijos rūmus. Jų erdvi salė kone sausakimša, netrūko ir kalbėtojų: V. Radžvilas, B. Genzelis (abu pirmininkavo), A. Juozaitis, K. Motieka, D. Varkalis (iš Klaipėdos), A. Terleckas, J. Baužytė ir kt.

Daugelį palydėjo ilgi plojimai, bet nė vienas nesusilaukė šūksnių "bravo". Jų nusipelnė tik J. Baužytė. Tai, ką ji sakė, sakė pagrįstai, be to, labai įtaigiai, ramiai – negalėjo nė vienas likti abejingas. Kaip ir kiti, pasvarstė moralės klausimus – pareigos ir teisės santykį (šiuo metu visi strimagalviais puola ginti, ieškoti pažeistų teisių, atrodo, niekam nerūpi pareigos, jų atlikimas, aukos apsauga).

Daug vietos kalbėtoja skyrė lietuvių kalbai, iš tikrųjų niekad taip įžūliai niekintai kaip šiandien. Ne tik iškabų rašyba vien anglų kalba, reikalavimas mokslinius darbus, straipsnius rašyti taip pat šia kalba (be tokių straipsnių neleidžiama ginti disertacijų), brandos egzaminų eilėje lietuvių kalba nustumta iš pirmos vietos, reikalavimas Klaipėdos universitetui siųsti darbo ataskaitas Švietimo ministerijai anglų kalba. Gražu, ar ne? Anot J. Baužytės, jei taip būtų tarybiniais metais, kaip visi šoktumėm priešintis! O dabar? Kadaise A. Greimas, paryžietis, semiotikos kūrėjas, stebėjosi savo profesoriumi L. Karsavinu, lietuvių kalbą išmokusiu taip, kad jam netrūko jos žodyno filosofijos darbams, europinio lygio...

Diena buvo baigta šventine vakarone Technikos bibliotekos kiemelyje. Be minėtų renginių, numatytos dvi konferencijos. Pirmoji (birželio 2 d. Vilniaus universitete) *Pilietiškumo ir valstybingumo atkūrimo kelias* ir antroji (birželio 10 d. generolo J. Žemaičio Lietuvos karo akademijoje) *Sąjūdžio įtaka kuriant jėgos struktūras.*

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

LĖKTUVU arba LAIVU

905•271•8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Hamilton, Ont.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS SUKAKTIS. 2003 m. pavasarį suėjo 25 metai nuo daugiakultūrių radijo laidų įvedimo Hamiltono McMaster universitete. Programos transliuojamos CFMU-FM 93.3 laida sekmadieniais vienuolika kalbų. Lietuvių programa nuo pat pradžios vedama Liudos Stungevičienės sekmadieniais 13-14 val. Yra žinoma, jog jos klausėsi net buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Švęsdama šią sidabrinę sukaktį L. Stungevičienė, talkinama kitų daugiakultūrės radijo stoties programų vedėjų, š.m. gegužės 31 d. surengė koncertą Jaunimo centre Hamiltone. Programą atliko įvairių tautybių muzikos mėgėjai įvairiomis kalbomis. Gražiai programą atliko Kalvaičių sesers ir brolio pora, spalvingais skotų tautiniais drabužiais; jam grojant dūdmaišiu, sesutė mikliai siūbavo būgnininko lazdelėmis. Koncertas buvo baigtas gražių lietuviškų dainų duetais iš Toronto pakviestų dainininkų – Lilijos Turūtaitės ir Vytauto Mašalo. Po koncerto, visi buvo pakviesti pasivaišinti įvairių kraštų pyragaičiais ir kava. **vam**

HAMILTONO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS šalpos ir jaunimo sekcijos birželio 7 d. Giedraičio vardo medžiotojų ir meškeriotojų klube surengė gegužinę. Diena pasitaikė nuostabi, todėl gamtos mėgėjų susirinko gausiai. Labai džiugu, kad atvyko daug jaunų šeimų su vaikučiais. Jie čia žaidė tinklinį ir kitus žaidimus, mažieji leido laiką tėvelių globoje. Didelis džiaugmsas buvo svečiai iš Toronto. Ilgokai paklaidžioję jie rado kelią į klubą. Tai Anapilio vaikų choro "Gintarėliai" dalyviai. Vaikučiai atliko meninę dalį, labai gražiai padainavo ir susilaukė gausių plojimų. Svečiai galėjo vaišintis įvairiais patiekalais, net ant iešmo kepta mėsyte, atsigavinti lengvais gėrimais. Loterija buvo gana turtinga, kai ką laimė aplankė kelis kartus, kai kam teko ir šiek tiek nusivilti. Išsiskirstėme praleidę dieną gražiame gamtos kampelyje.

HAMILTONIETĖ VALĖ ŠNIUOLIENĖ gausiame draugių būryje paminėjo savo jubliejinį gimtadienį. Šventė vyko sūnaus Ramūno namuose. Namo aplinka sutvarkyta labai išmoningai ir primena mažutį botanikos sodą su "ežeru" – puikiu baseinu. Visų susirinkusiųjų vardu p. Valę pasveikino F. Povilauskienė. Buvo įteikta puiki gėlių pintinė ir atminimo dovanėlės, sugiedota "Ilgiausių metų". Sukaktuvininkė padėkojo svečiams už atvykimą, gražų pasveikinimą ir dovanas. Išskirtinę padėka išsakė savo sūnui Ramūnui, marčiai Aleksandrai ir vaikaičiams – Petriukui ir Pauliukui, kurių dėka ši graži šventė galėo įvykti. Po iškilmingos dalies vyko gausios, marčios paruoštos vaišės. Malonioje aplinkoje leidome laiką. Šeimininkas nustebino parodydamas svečiams labai gražius ir įdomius akvariumus, kurių ne vienas yra namo rūsyje. Patekome lyg į mažutį jūrų muziejų, kur plaukioja ne vien įvairiaspalvės žuvytės, bet yra ir kitokių vandens gyvūnų bei augmenijos. Nepastebimai praėjo diena. Skirstėmės dėkodami šeimininkams, o p. Valei linkime ilgų ir sveikų gyvenimo metų. **D.G.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Viešpaties Atsimainymo (Niujorke) parapijos vikaras kun. Vytautas Volertas, kuris šioje parapijoje rūpinasi lietuvių sielovados reikalais, š.m. gegužės 9 d. tyliai atšventė savo 50-jį gimtadienį ir 10-ties metų kunigystės sukaktį. Sukaktuvininkas gimė 1953 m. gegužės 9 d. Filadelfijoje, PA, rašytojo Vytauto ir Bronės Volertų šeimoje. Jis 1976 m. La Salle universitete įsigijo Verslo administracijos (Business Administration) ir sąskaitybos (Accounting) diplomus. Darbavosi Medo "bendrovėje kontrolieriumi" ir University City bendrovėje revizoriumi. V. Volertas 1989 m. pradėjo filosofijos ir teologijos studijas Pontificio Collegio Beda universitete Romoje. Jas baigęs 1993 m. rugpjūčio 1 d. vysk. Pauliaus Baltakio, OFM, buvo įšventintas kunigu. Penkerius metus vikaro pareigose darbavosi Lietuvos kankinių parapijoje Mississaugoje, netoli Toronto, ON. Buvo įsijungęs į lietuvių bendruomeninę veiklą, dėstė tikybą Maironio mokykloje Toronte, uoliai savo buhalterijos žiniomis ir patirtimi talkino Anapilio lietuvių sodybos korporacijai bei parapijai. Nuo 1998 m. vikaro pareigas eina Viešpaties Atsimainymo parapijoje Maspeth, NY. Taipgi yra Lietuvos vyčių 110 kuopos dvasios vadas. Sekmadieniais lietuviškai Mišias aukoja ir Apreiškimo parapijos šventovėje Bruklyne, NY. Kun. V. Volertas nuo jaunystės veikė Lietuvių bendruomenėje, Jaunimo sąjungoje, ateitininkuose. *Darbininko* redakcija (2003 m. 6 nr.) sveikindama kun. V. Volertą dvigubos sukakties proga, džiaugiasi turėdama laikraščio ilgametį rėmėją ir bičiulį.

Floridos Lietuvos vyčių 153 kuopa š.m. kovo 3 d. iškilmingai paminėjo savo organizacijos globėjo Šv. Kazimiero šventę. St. Jude šventovėje, papuoštoje dideliu Šv. Kazimiero paveikslu, lelijomis ir ant pagalvėlių padėta karūna, Mišias atnašavo kun. A. Čepanis. Buvo įneštos JAV ir Lietuvos vėliavos. Per pamaldas giedojo iš Čikagos atvykusi solistė O. Jameikienė ir "Dainos" choras, vadovaujamas muz. J. Semaškos. Mišių skaitinius atliko V. Barius. Po pamaldų restorane vyko vaišės, kurias palaimino kun. A. Čepanis, o po jų išmėginta laimė loterijoje, kurios pelnas paskirtas Lietuvos vyčių šalpos darbams. Vasario mėn. kuopos metiniame susirinkime išrinkta nauja valdyba: pirm. D. Parrilli ir kiti nariai – J. Parrilli, V. Bissol, F. Morris, F. Miškinis, A. Miškinis, A. Biliūnas.

(*Draugas,* 2003 m., 84 nr.)

Brazilija

Sao Paulo miesto lietuviai nuo pirmojo lietuvio kunigo atvykimo 1928 m. į Braziliją Velykas švenčia pagal lietuviškas tradicijas. Jas pradėjo kun. J. Valaitis Šv. Antano de Pari šventovėje, vėliau jos buvo švenčiamos kun. B. Suginto ir parapijiečių pastatytoje Šv. Juozapo šventovėje Vila Zelinoje. Velykų rytą 6 val. būna Prisikėlimo procesija ir aukojamos Mišios. Šiemet šioje procesijoje "Palangos" skautai nešė vėliavas, o "Nemuno" ir "Rambyno" tautinių šokių ansamblių atstovai nešė Kristaus statulą; buvo nešamas ir baldakimas, po kuriuo ėjo kunigas su Švenčiausiuoju, skambinant varpais. Procesijai vadovavo V. Bacevičius. Religines apeigas atliko parapijos klebonas kun. P. Rukšys. Chorui dirigavo A. Tatarūnas, vargonavo P. Butrimavičius. Po Mišių buvo pašventinti margučiai, kuriuos margino skautai bei skautės ir "Rambyno" ansamblio tautinių šokių šokėjos. Parapijos salėje visi vaišinosi margučiais, o jaunimas žaidė, juos ridinėjo. (*Mūsų Lietuva,* 2003 m., 5 nr.)

Karaliaučiaus kraštas

Kristaus Prisikėlimo šventovėje Tilžėje š.m. vasario 22 d. buvo švenčiama Vydūno 135-tųjų gimimo metinių diena. Ji buvo pradėta gėlių padėjimu prie Vydūno memorialo. Minėjime dalyvavo prof. V. Bagdonavičius iš Lietuvos, Karaliaučiaus krašto lietuvių tautinės-kultūrinės autonomijos pirmininko pavaduotojas E. Čajauskas, Karaliaučiaus vyrų ansamblis "Penki veikia", moterų ansamblio "Gabija" atstovės, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos vyriausybės direktorius A. Petrauskas. Karaliaučiaus krašto lietuvių bendruomenės globėjas A. Kairys, sveikindamas šventės dalyvius, pažymėjo, kad Vydūnas yra, buvo ir bus reikalingas Lietuvai ir Mažajai Lietuvai. Panašiomis mintimis kalbėjo E. Čajauskas, prof. V. Bagdonavičius, S. Šamborskis ir R. Leonova, šiai progai sukūrusi ir eilėraštį. Vydūno gyvenimą ir jo veiklą apibendrino J. Budrienė. Meninę programą atliko Vydūno draugijos ir Karaliaučiaus vyrų ansambliai. Pabaigai sudainuota daina *Karaliaučiaus lietuviai,* žodžiai ir muzika R. Leonovos.

(*Pasaulio lietuvis,* 2003 m., 5 nr.)

Australija

Lietuvos garbės konsulo Andriaus Žilinsko rūpesčiu š.m. gegužės 11 d. Lietuvių Namuose įvyko LB Melburno apylinkės susirinkimas, kuriame buvo įteikti Lietuvos prezidento paskirti ordinai nusipelnusiems asmenims. "Už nuopelus Lietuvai" Karininko kryžius konsulas A. Žilinskas šiame susirinkime įteikė Halinai Statkuvienei ir Birutei Prašmutaitei. H. Statkuvienė 15 metų vadovavo tautiniams šokiams, 31-rius metus yra Melburno lietuvių katalikių moterų draugijos pirmininkė ir šiaip veikli lietuvių bendruomenės narė, remianti ir kitas organizacijas. Lietuvių kat. moterų draugija sekmadieniais dažnai Lietuvių Namuose surengia pietus. Ši organizacija yra ypač pasižymėjusi šalpa – siuntiniais ir pinigais šelpia vargstančias šeimas ir našlaičius Lietuvoje. B. Prašmutaitė vadovauja Melburno lietuvių chorui "Dainos sambūris", yra surengusi 12 koncertų. Uoliai darbuojasi su jaunimu bei skautais. Buvo išrinkta į Australijos lietuvių bendruomenės tarybą ir nuo 2001 m. yra ALB krašto valdybos pirmininkė. Šia proga sveikinimo žodžius tarė LB Melburno apylinkės valdybos pirm. dr. P. Kabaila, Melburno lietuvių katalikių moterų draugijos vardu D. Lynikienė, parapijos choro vardu M. Šidlauskienė ir šeimos vardu sūnus G. Statkus. Nuoširdžiai visiems padėkojo apdovanotosios H. Statkuvienė ir B. Prašmutaitė. Pabaigai dainuota *Valio, valio.*

(*Mūsų pastogė,* 2003 m., 22 nr.)

J. Andr.

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650--

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.95%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	2.75%		
3 m. term. indėlius	3.00%		
4 m. term. indėlius	3.25%		
5 m. term. indėlius	3.75%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	2.75%		
3 m. ind.	3.00%		
4 m. ind.	3.25%		
5 m. ind.	3.75%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ

TINKLALAPIS: www.talka.net

Seno kareivio mirtis

HENRIKAS KUDREIKIS

Gegužės 11 d. Rumšiškių kapinėse amžinam poilsiui atsigulė senas karys ir Lietuvos rašytojas Jonas Laucė. Žymus katalikų laikraščių žurnalistas Petras Katinas rašo: "Tai buvo nepaprastai didelis talentas ir turtingos biografijos žmogus, deja, jo talentas iki šiol nebuvo įvertintas".

Išleidus J. Laucės didįjį istorinį veikalą *Mirštančių dievų kerštas,* ieškojau Lietuvos spaudoje recenzijų. Radau tik vienintelę trumpą *Literatūroje ir mene.* Metus varčiau literatūros žurnalo *Metai* puslapius, radau apie naują J. Laucės knygą tik vieną sakinį. *Naujas židinys – Aidai* išspausdino tris sakinius, maždaug teigdamas, kad tai niekam verta knyga.

Rašytojas JONAS LAUCĖ

Lygiai prieš metus Rumšiškėse nesunkiai suradau kuklų rašytojo namelį. Prisiminėme bekalbėdami žiauraus likimo primestą mūsų gyvenimo dalią. Seno kario kietame veide atsispindėjo pavojingos fronto kario dienos prie Ilmenio ežero, kur rusų armijos prasiveržė pro vokiečių gretas ir beveik sunaikino šiaurės fronto grupuotę. Buvo apsuptos grupės, ypač Demjansko, kur buvo atsidūręs Wehrmachto eilėse kovojęs 5-tasis lietuvių savisaugos batalionas. Mūšis po mūšio, traukimasis atgal, pagaliau Kuršo katile. Žiaurus vokiečių kerštas. Už leidimą latviams pabėgti Švedijon, sušaudyta grupė bataliono karių, jų tarpe artimas Jono draugas. Taip vokiečiai atsilygino šiaurės fronto veteranams, kurie už drąsą kautynėse buvo apdovanoti pasižymėjimo kryžiais.

Kalbėjome apie dabartinę Lietuvos literatūrą ir rašytojus. Klausiau, kodėl tiek mažai recenzijų pasirodė Lietuvos spaudoje. Rašytojo atsakymas: "Aš niekada nebuvau priimtas jų kluban, ne jų elito narys. Niekad savo kūriniams nesėmiau žinių iš Stalino ar Lenino mokslų. Ko gero, jie ir šiandien apsėsti sovietinės praeities nostalgija. Be to, aš ant pečių juk nešiojau kulkosvaidį MG42."

Kai rašytojas nusivedė mane atvežusias brolio dukterį ir mažą vaikaitę pasirinkti prinokusių alyvinių obuolių, įkišau snapą į nemažą rašytojo biblioteką. Joje beveik visos bolševikinių ir dabartinių laikų išleistos poezijos ir prozos knygos.

Atsisveikinant bandžiau rašytoją neva raminti: "Susitiksime vėl". Jo žodis: "Vargu".

Jonas Laucė gimė 1917 m. spalio 18 d. Lūžų kaime, Rokiškio apskrityje. Mokėsi jėzuitų gimnazijoje ir prie Švietimo ministerijos išlaikė brandos egzaminus. Lietuvos kariuomenės artilerijos jaun. puskarininkis. Atsidūrė 5-tajame savisaugos batalione, Wehrmachto eilėse. Karui pasibaigus, Kurše tapo karo belaisviu. Matydamas kaip rusai be pertraukos pasigardžiuodami paleisdavo į belaisvių koloną kulkosvaidžio serijas, netoli Skuodo, naktį prasmuko pro rusų sargybas. Pasisekė "legalizuotis" ir studijuoti lietuvių kalbą bei literatūrą Vilniaus pedagoginiame institute. Baigęs mokytojavo Biržuose ir Širvintose. Parašė istorinį-dokumentinį romaną *Negandų metai.* Tai vienintelis romanas apie lietuvių karių likimą. J. Laucė pateikė šį romaną "broliams" rašytojams. "Broliai" skubiai įskundė KGB. 1971 m. J. Laucę areštavo ir LTSR aukščiausias teismas įgrūdo jį į Pravieniškių koncentracijos stovyklą. Grįžęs po dvejų metų, mokytojo darbo negavo. Padieniu darbininku kasė griovius, krovė akmenis.

Po nepriklausomybės atkūrimo leidykla "Vaga" išleido *Negandų metus.* Autorius parašė istorinį romaną *Karūna ir kalavijas.* Paskutinis – Vytauto laikų *Mirštančių dievų kerštas,* pasak Kauno centr. knygyno vedėjo, išpirktas per vieną dieną. Atrodo, kad daugelis knygynų šios knygos ir nematė. Paklausinėjau kelių miestų, net Vilniaus knygynus, bet ten to leidinio nebuvo.

Reikia apgailestauti, kad šių stambių epinių istorinių romanų nebus Lietuvos bibliotekose. Pasak žurnalisto P. Katino, Jonas Laucė pagrįstai lyginamas su Maironiu, V. Pietariu, B. Sruoga, J. Grušu, A. Vienuoliu, J. Kralikausku ir J. Gliauda.

Ginklo draugo Jono Laucės mirtis mane giliai sukrėtė. Kas parašys tokius ypatingai įdomius, atmieštus karišku humoru laiškus, kuriuose atsispindėdavo dabartinės Lietuvos literatūrinis ir bendras gyvenimas. Poroje laiškų jis bandė išpranašauti savo likimą: "JI, jaučiu, krepšta kažkuriame kampe. JI sekiojo mane prie Ilmenio ežero, jaučiau JĄ netoli Kuršo katile. JI – siaubas, bet aš JOS niekad nebijojau".

Ilsėkis, Jonai, šalia savo žmonos Rumšiškių žemėje, turbūt žymaus poeto Jono Aisčio kaimynystėje.

Rašytojai jubiliejus švenčia gimtinėje

Tampa graži tradicija, kai rašytojai, prieš keletą dešimtmečių išklydę į didmiesčius, savo jubiliejų švęsti sugrįžta į gimtinę, kur paliktos vaikystės pėdos, kur "didžioji įkvėpimo žemė".

Į literatūrinį vakarą, skirtą savo 60-mečiui, Jurbarkan atvyko prozininkas ir filosofas Vytautas Martinkus. Gimė jis 1943 m. gegužės 28 d. Jerubiškių km, vingrios Vidaujos pakrantėse. Po mokslų baigimo jis dėstė filosofiją Kauno politechnikos institute, kurį laiką vadovavo Lietuvos rašytojų sąjungai, dabar dėsto literatūrą Vilniaus pedagoginiame universitete. Yra išleidęs keletą novelių knygų, romanus *Akmenys, Lašai, Medžioklė draustinyje.*

V. Martinkus į vakarą atsivežė naujausią savo knygą *Literatūra ir paraliteratūra* - solidų straipsnių ir esė rinkinį. Tai pastarojo dešimtmečio teoriniai darbai, pasvarstymai apie literatūrą ir kultūros politiką. V. Martinkus savo pamatine jausena yra egzistencionalistas. Vakare kalbėjęs kritikas Valentinas Sventickas pažymėjo, kad knygoje glaudžiai susieta autoriaus meilė filosofijai su meile literatūrai. Rašytojas Vytautas Girdzijauskas papasakojo, kaip knyga buvo rengiama spaudai, kaip redaguojama. Vakaro dalyviai jubiliatui išsakė daug gražių linkėjimų.

Netoli Jurbarko esančiame Kuturių km 1933 m. gegužės 30 d. gimė poetas ir vertėjas Jonas Juškaitis, jau išleidęs 12 knygų, 1989 m. gavęs Lietuvos valstybinę premiją. Ir jis į savo jubiliejinį vakarą atvyko ne tuščiomis rankomis, o su nauju poezijos rinkiniu *Eglė vasaros naktį.* Vakare dalyvavo literatūros kritikas Valentinas Sventickas ir literatūros mokslininkas, profesorius Juozas Girdzijauskas, iš JAV atvažiavusi vaikų literatūros klasiko Antano Giedraičio-Giedriaus dukra Grožvyda Giedraitytė.

V. Sventickas kalbėdamas pabrėžė, kad Jonas Juškaitis daug mokėsi iš tarpukario lietuvių literatūros bei iš pokario emigrantų poezijos, todėl jo kūrybos toks ryškus lietuviškas pobūdis. Anot prof. Juozo Girdzijausko, poetas, būdamas tvirtos katalikiškos pasaulėžiūros, visuomet rinkosi moralų meną, visuomet buvo artimas tautos siekiams.

Literatūros vakaras, pavadintas *Vieškelių aidu tėviškėn grįžtu,* buvo skirtas muziko ir rašytojo Vytauto Čepliausko 70-mečiui. Jis gimė 1933 m. birželio 13 d. Greičių km, 1949-1956 m. su tėvais išbuvo tremtyje Irkutsko srities Taišeto rajone. Baigęs konservatoriją, dėstė muziką įvairiose mokyklose, vadovavo chorams, rašė muzikos vadovėlius, 1989 m. apgynė edukologijos doktoratą. 1993 m. pasirodė V. Čepliausko poezijos knyga *Įklimpęs laikas,* o paskum romanų trilogija: *Ražienos (Vieškelių aidas, Lemties glėbyje, Nužydėjęs skausmas).* Trilogija skaitytojų buvo gerai įvertinta.

Jubiliejiniame vakare dalyvavo rašytojo dukra, tarptautinių konkursų laureatė, pianistė Šviesė Čepliauskaitė, meistriškai pagrojusi klasikinius kūrinius. Vakaro metu veikė literatūros ir fotografijų paroda.

Rašytojai, paviešėję "įkvėpimo žemėje", sugrįžo namo su atgaiva ir naujais kūrybiniais sumanymais.

Vytautas Kutkevičius

Atsiųsta paminėti

Kun. Stasys Yla, TYLOS LITURGIJA. Eilėraščiai. Redaktorė – sesuo Ona Mikailaitė. Išleido "Ateitis", 2003 m., Putnam, CT, USA, 96 psl. Tai plačiašakio kūrėjo poezija, ilgai laukusi viešumos. Ji išdėstyta skyriais: *Rytmečio malda, Šventoji auka, Vidurdienio atodūsiai, Mišparai, Nakties budynė.* Leidinys gaunamas Putname (600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260, USA) ir Čikagos *Drauge.*

PASAULIO LIETUVIS, mėnraštis – bendruomenei ir gyvenimui. Leidėjas – Pasaulio lietuvių bendruomenė. Redaktorė – Regina Kučienė. Redakcija ir administracija – 13648 Kickapoo Trail, Homer Glen, IL 60441-8680, USA. Metinė prenumerata: JAV-se 25 dol., kitur 30 JAV. Oro paštu – 50 JAV dol.

ARCHITEKTAS EDM. ARBAS-ARBAČIAUSKAS. Biografiniai bruožai ir autentiški veiklos prisiminimai 1920-2002. Tai autoriaus atsiminimai apie jo veiklą Lietuvos pogrindyje "Kęstučio" sambūryje, jo išgyvenimai karo metais Lietuvoje ir Vokietijoje, įsikūrimas bei studijos JAV-se, architektūriniai darbai, laimėjimai, nusivylimai, šeimos reikalai. Įdėtos kelios istorinės nuotraukos, deja, be paaiškinimų. Gale – sąrašas atliktų darbų, projektų, parodų, dokumentų. Tai rankraštinis leidinys, kuriame vieno asmens odisėjoje atsispindi ir Lietuvos bei lietuvių istorija.

• **Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo *reikia* pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, gilesnio įsižiūrėjimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išsižadėjimo...**

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

Lietuvaičių apranga Tautodailės parodoje Toronto Prisikėlimo parapijos salėje balandžio 12-13 d.d. Nuotr. L. Nakrošienės

Montrealio lietuvių premija

Klaipėdos universiteto studentei – būsimai solistei

Šiais metais birželio 4 d., solistės Elzbietos Kardelienės stipendijų fondo valdyba nutarė skirti Klaipėdos universiteto Menų fakulteto dainavimo katedros V kurso studentei Daivai Kusaitei 500 dolerių premiją.

Vertintojų komisiją sudarė: pirmininkė docentė Ona Glinskaitė, organizacinio komiteto pirmininkė docentė Valė Vadoklienė ir komisijos narys KUMF prodekanas docentas Algirdas Šumskis.

A. Keblys, sol. E. Kardelienės stipendijų fondo valdybos pirmininkas

DAIVA KUSAITĖ

Daiva Kusaitė gimė 1978 m. kovo 8 d. Klaipėdoje, Marijonos-Dangerutos ir Stepono Kusų šeimoje. Tėvai mėgo muzikuoti, todėl mažoji Daivutė nuo pirmųjų gyvenimo dienų buvo apsupta muzikos. Atvesta 1985 m. į pirmąją "Ažuolyno" gimnazijos klasę vis nerimavo, nes "kažkas traukė" prie muzikos. Todėl 1987 m. mamytė atvedė dukrą į Juozo Karoso muzikos mokyklą, kur buvo priimta į kanklių specialybę pas mokytoją Ritą Liubinienę. Mokslai sekėsi puikiai: 1991 m. kovo 21 d. kanklininkių konkurse užėmė I-ąją vietą; 1992 m. gegužės 13 d., būdama penktos klasės mokinė – kanklininkė su trečios klasės mokiniu-birbynininku Arvydu Narmontu (mokytojas Sigitas Kusas) surengė koncertą – rečitalį; 1992 m. gegužės 23 d. buvo apdovanota pagiriamuoju raštu, kaip viena geriausių Juozo Karoso muzikos mokyklos mokinių.

1993 m. Daiva Kusaitė baigė pagrindinį mokslą "Varpo" vidurinėje mokykloje, o kartu ir Juozo Karoso muzikos mokykloje. Tais pačiais 1993 m. įstojo į Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatoriją, kanklių skyrių, kuriam tuo metu vadovavo dėstytoja Janina Turauskienė. Nors jaunajai studentei mokslai sekėsi puikiai, be to ir savo instrumentą – kankles labai mylėjo, tačiau kasdien širdis vis labiau troško tapti dainininke. Priėmusi lemtingą sprendimą, Daiva Kusaitė 1995 m. iš liaudies muzikos katedros buvo pervesta į dainavimo specialybę, pas Klaipėdos Muzikinio teatro solistę, dėstytoją Valeriją Balsytę.

Pirmasis laimėjimas buvo 1997 m. jaunųjų dainininkų konkurse, skirtame Stasio Šimkaus 110-osioms gimimo metinėms, kuriame Daiva Kusaitė užėmė III-ąją vietą. Tai paskatino dar daugiau dėmesio, jėgų ir laiko skirti dainavimui. Šios pastangos atnešė puikių rezultatų.

1997 m. spalio 6 d., pirmą kartą Lietuvoje, Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijoje surengtame išeivijos dainininkės Juozės Augaitytės-Tamašauskas dainininkų konkurse Daivai Kusaitei paskirta I-oji premija. Šis įvykis jaunajai atlikėjai atvėrė kelią į aukštesnes muzikinio pasaulio pakopas.

1998 m. birželio 24 d. Daiva Kusaitė baigė studijas Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijoje, kur įgijo atlikėjos-dainininkės kvalifikaciją. Tais pačiais 1998 m. buvo priimta į Klaipėdos universiteto menų fakulteto solinio dainavimo specialybę.

2001 m. gegužės 9 d., Lietuvos valstybės operos solistės Elzbietos Kardelienės vardo dainininkų konkurse Daiva Kusaitė tapo laureate, laimėjusi II-ąją vietą. Šiuo metu studentės dėstytoja, buvusi Kauno filharmonijos artistė bei Klaipėdos Muzikinio teatro solistė, Klaipėdos universiteto dainavimo katedros docentė Valentina Vadoklienė ugdo savo studentės vokalinius gebėjimus, gilina žinias bei veda tolyn į sudėtingą, bet nuostabų dainavimo pasaulį. **Inf.**

Lietuviai mokslininkai

JOANA BELICKAITĖ-VAŠTOKIENĖ

Antropologijos profesorė JOANA BELICKAITĖ-VAŠTOKIENĖ, 33 metus dėsčiusi Trent universitete (Peterborough, ON), 2003 m. pavasarį gavo "Professor Emeritus Award", pažymėjimą, skiriamą ilgamečiams profesoriams. Ji gavo bakalauro ir magistro laipsnius Toronto universitete, o doktoratą – iš Columbia universiteto Niujorke. Ji 1966 m. buvo pirmoji pasaulyje, gavusi Ph.D. laipsnį Amerikos senbuvių meno srityje (Aboriginal Art of the Americas). Trent universitete ji dėstė archeologiją, kultūrinę antropologiją, meno istoriją, liaudies meno ir įvairius kultūros dalykus.

Ji yra rašiusi apie lietuvių liaudies meną Kanadoje, kultūros teoriją, "Algonkian" kultūros vaizdinį palikimą ir kt. Jos dėstymo laikotarpiu antropologijos skyrius Trent universitete išaugo ir tapo žinomas tarptautiniu mastu. Savo dėstymu prof. J. Vaštokienė darė įtaką čiabuvių politiniam dalyvavimui per savo meną, stengėsi skleisti žinias apie šią sritį. Ji taip pat yra Peterborough "Petroglyphs" (parkas, kuriame saugojami senbuvių piešiniai ir raižiniai akmenyse) uoli rėmėja.

Ji taip pat įvairiais laikotarpiais dėstė New Mexico, Toronto, York ir Vytauto Didžiojo universitetuose. 1990 m. ji buvo apdovanota savo universiteto "Distinguished Research Award". Išėjusi į pensiją, ji žada tęsti tyrinėjimo ir dėstymo darbą, aplankyti Graikiją, Kiniją, Japoniją ir Indiją, nes ji domisi priešistoriniu menu visame pasaulyje. *Inf.*

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kauno valstybinis akademinis dramos teatras birželio 17, 18 ir 20 d.d. gastroliavo Vilniuje. Į Lietuvos valstybinį dramos teatrą kauniečiai atvežė tris režisieriaus Gintaro Varno spektaklius. Pirmasis iš jų, naujausias režisieriaus darbas, ispanų dramaturgo ir poeto Federico Garcia Lorca trijų dalių poetinė tragikomedija *Donja Rosita, arba Gėlių kalba,* buvo parodytas birželio 17 d. Pagrindinę *Donjos Rositos* vaidmenį sukūrė aktorė Jūratė Vilūnaitė. Kituose vaidmenyse pasirodė aktoriai Gražina Balandytė, Birutė Raubaitė, Viktoras Šinkariukas ir kt. Scenarijų paruošė dailininkė R. Biliūnaitė. Airių dramaturgės Marina Carr drama *Portija Koglen* Kaune buvo pastatyta pernai, o ir vilniečiai turėjo progos jį pamatyti šių metų vasario mėnesį. Pagrindinę vaidmenį sukūrusi aktorė Viktorija Kuodytė 2002 m. pelnė Kultūros ministerijos teatro apdovanojimą už geriausią moters vaidmenį. Spektaklio scenografas – Gintaras Makarevičius; vaidino aktoriai Gytis Ivanauskas, Liubomiras Laucevičius, B. Raubaitė, Daiva Subraitė, Dainius Svobonas, Sigitas Šidlauskas, V. Šinkariukas ir kt.

Amerikiečių dramaturgo Eugene O'Neill tragedijos *Gedulas tinka Elektrai* premjera įvyko 1999 m. Tai buvo antrasis režisieriaus G. Varno darbas – pasak kritikų, monumentalus, santūrus ir didingas spektaklis su tiksliai ir raiškiai nužymėtomis mizanscenomis, fiksuota aktorių judėjimo erdve. Pagrindinio *Lavinijos* vaidmens atlikėja, aktorė Daiva Čepauskaitė laimėjo Kristoforo apdovanojimą už geriausią moters vaidmenį. Spektaklio scenografas – latvių dailininkas Andris Freibergas, kostiumų dailininkas – Juozas Statkevičius, kompozitorius – Giedrius Puskunigis. Vaidino aktoriai Jūratė Onaitytė, Gintaras Sadomaitis, V. Šinkariukas ir kt.

Vilniaus festivalis *Sugrįžimai 2003*, trukęs daugiau nei mėnesį, ir sukvietęs į Lietuvą apie dvi dešimtis užsienyje dirbančių ar studijuojančių lietuvių muzikų, gegužės 15 buvo užbaigtas tenoro iš Vokietijos, Gedimino Tiškevičiaus, koncertu Lietuvos valstybinėje filharmonijoje. Su juo pasirodė ir buvęs mokytojas prof. Virgilijus Noreika su savo vadovaujamos Operos studijos stažuotojomis Aiste Mikštiene ir Milda Smalakyte. Dainininkams akompanavo pianistė Lina Giedraitytė. Programoje – populiarūs užsienio ir lietuvių kompozitorių kūriniai.

Iš Radviliškio kilęs G. Tiškevičius 1996 m. baigė Šiaulių konservatoriją ir įstojo į Lietuvos muzikos akademiją, prof. V. Noreikos dainavimo klasę. Pernai dainininkas baigė magistro studijas ir įstojo į Berlyno menų universitetą. Dar studijuodamas Vilniuje atliko nemažai mažesnių tenoro partijų Lietuvos valstybinio operos ir baleto teatro pastatymuose. 25 metų amžiaus meno magistras G. Tiškevičius yra jau laimėjęs premijų: 1997 m. trečiąją premiją S. Šimkaus jaunųjų atlikėjų konkurse, 2001 m. tarptautiniame jaunųjų atlikėjų konkurse Estijos Pernu mieste ir pernai S. Baro jaunųjų vokalistų konkurse Vilniuje tapo pirmosios premijos laureatu. 2002 m. lapkritį dainavo tenoro partiją Vokietijos Liubeke atliekant G. Rossini kūrinį *Stabat mater.*

"Poezijos pavasaris 2003" Vilniuje, šiemet jau 39-sis, pasikeitus Lietuvos rašytojų sąjungos vadovams ir festivalio organizatoriams, šiek tiek pasikeitė – visus renginius atvėrė visuomenei ir įvertino didesnio būrio poetų kūrybinius pasiekimus. Pasikeitęs buvo ir poeto Dainiaus Gintalo sudarytas, "Vagos" leidyklos išleistas, *Poezijos pavasario 2003* almanachas: jame, be žinomų poetų, debiutavo praėjusių festivalių geriausi vakaronės *Eilėraščiai per naktį* autoriai. Įdomi ir almanacho tema – baimės, agresijos ir neurozių apraiškos lietuvių poezijoje. Šie motyvai vyravo ir gegužės 21 d. vakare Užupio kavinėje "Bijau poezijos", kurio metu buvo įteiktas ir "baikščiausio poeto" diplomas. Tradicinis poezijos pavasario svečių ir Lietuvos poetų vakaras šiemet įvyko gegužės 22 d. ne Zabarijos kaime netoli Trakų, bet Europos parke netoli Vilniaus, kad jame (nemokamai) galėtų dalyvauti kuo daugiau poezijos gerbėjų.

Festivalyje dalyvavo 11 užsienio poetų iš Lenkijos, Čekijos, Prancūzijos, Rusijos, Italijos, Austrijos, Slovėnijos, Latvijos, JAV, Makedonijos ir Kroatijos, taip pat ir lietuvių išeivių poetų. Taikomosios dailės muziejuje įvyko Mindaugo karūnavimo 750 metinėms skirtas vakaras su poetu Justinu Marcinkevičiumi ir kitais lietuvių poetais, literatūrologais, istorikais, aktoriais ir muzikais; rašytojų klube įvyko vertėjų pokalbis, kuriame dalyvavo poeto Ezra Pound kūrybos vertėjai iš Lietuvos, Čekijos ir Lenkijos. Festivalio metu buvo skiriama daug apdovanojimų ir prizų. Pagrindiniu *Poezijos pavasario 2003* laureatu tapo poetas ir vertėjas Antanas A. Jonynas, kuris buvo vainikuotas ąžuolų vainiku gegužės 23 d. Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejaus sodelyje. Visi kiti festivalio apdovanotieji buvo pagerbti gegužės 25 d. Vilniaus universiteto Kazimiero Sarbievijaus kieme. Šį baigiamąjį vakarą pravedė Valentinas Sventickas ir Renata Šerelytė.

Saulius Sondeckis, Lietuvos kamerinio orkestro dirigentas ir meno vadovas, už nuopelnus mokslui ir menui buvo apdovanotas Pirmos klasės Austrijos garbės kryžiumi. Apdovanojimą balandžio 25 d. įteikė Austrijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Michael Schwarzinger. Kūrybiniais tikslais prof. S. Sondeckis į Austriją keliavo 43 kartus; 44 Austrijos miestuose surengta 115 jo diriguojamų koncertų, du kartus (1999 ir 2002 m.) buvo Tarptautinių W. A. Mozarto konkursų *jury* komisijos narys. S. Sondeckis, jo paties skaičiavimu, Austrijoje praleido 355 dienas – nuo pirmojo koncerto 1977 m. Innsbrucke iki (tikriausiai, laikinai) paskutinio 2003 balandžio 15 d. Lustenau. Prof. S. Sondeckis yra pirmasis Lietuvos pilietis, gavęs tokį Austrijos apdovanojimą. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

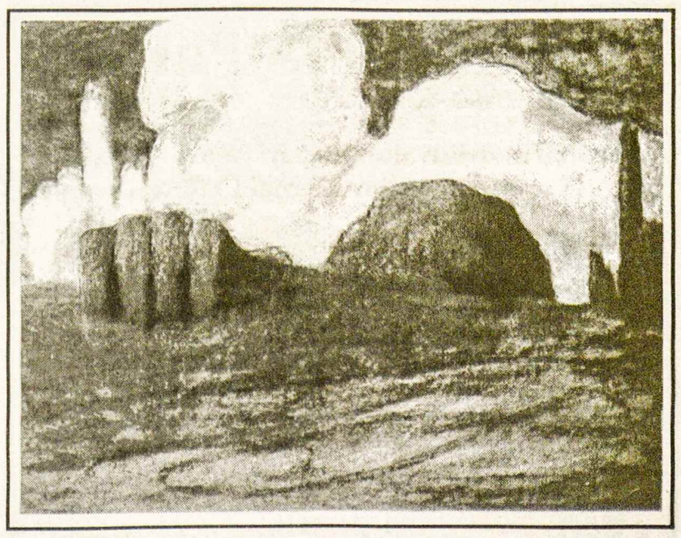

Dail. M. K. Čiurlionis, Diena iš ciklo "Diena ir naktis" , 1904

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.25%	Asmenines paskolas nuo	6.00%
180-364 d. term.ind.	1.55%	Sutarties paskolas nuo	6.00%
1 metų term. indėlius	2.00%	Nekiln. turto paskolas:	
2 metų term. indėlius	2.35%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
3 metų term. indėlius	2.55%	1 metų	3.95%
4 metų term. indėlius	2.80%	2 metų	4.20%
5 metų term. indėlius	3.05%	3 metų	4.30%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%	4 metų	4.65%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%	5 metų	4.75%
2 metų GIC-met. palūk.	2.60%	Su keičiamu nuošimčiu	
3 metų GIC-met. palūk.	2.80%	1, 2, 3 metų	5.00%
4 metų GIC-met. palūk.	3.05%		
5 metų GIC-met. palūk.	3.30%	*Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas*	
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%	*Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas*	
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	2.85%		
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.05%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	3.30%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	3.55%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%		
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%		
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%		

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

BLOOR-HIGH PARK naujai atremontuotas 2 miegamųjų "condo" 1,200 kv. pėdų dydžio. Prašo $249,900.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416-231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

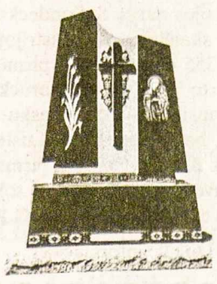

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416)233-4601
$3.00* off for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

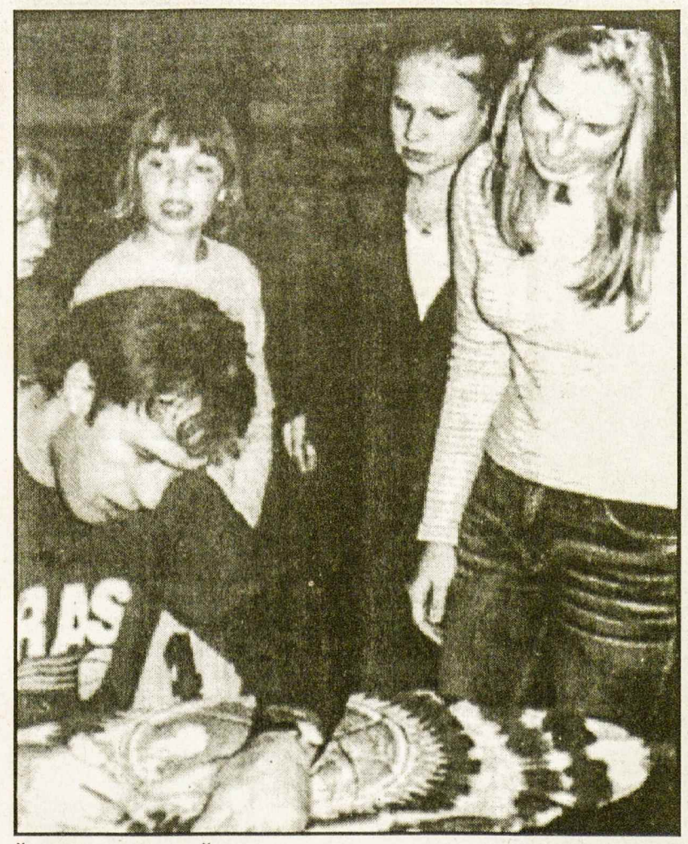

ŠARŪNAS MARČIULIONIS, žymusis Lietuvos krepšininkas, sportinės veiklos puoselėtojas, lankydamasis Filadelfijoje pasirašinėjo ant sportinių marškinėlių Nuotr. R. Gedeikos ("Draugas")

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

turbūt geriausiai išreiškė miesto tarybos narys Frank Dale: "Hazel čia bus tol, kol ji norės būti mūsų burmistre."

Hume Cronin, dramaturgas, režisierius, aktorius, vaidinęs filmuose ir teatrų scenose, mirė sulaukęs 91 metų. Gimęs Londone, ON, H. Cronyn studijavo vaidybą Niujorke *American Academy of Dramatic Arts.* Scenoje debiutavo 1931 metais. Vaidino filmuose *The Postman Always Rings Twice* (1946), *The World According to Garp* (1982), 1944 buvo pasiūlytas filmų *Oskaro* apdovanojimui kaip geriausias antraeilis aktorius filme *The Seventh Cross.* Vėliau vaidindavo teatrų scenose kartu su žmona, aktore Jessica Tandy: *The Fourposter* (1951), *The Physicist* (1964), *Foxfire* (1982) ir kt. 1964 m. atliko Polonijaus vaidmenį Richard Burton režisuotame *Hamlete*, už kurį laimėjo teatrinį *Tony* apdovanojimą. 1994 m. laimėjo *Tony* apdovanojimą už viso gyvenimo vaidybinius pasiekimus. Keletą sezonų H. Cronin vaidino Kanados Stratfordo festivalyje. 1974 m. buvo pakviestas į *Order of Canada* apdovanotųjų tarpą.

Tania Miller pakviesta ateinantį sezoną diriguoti Victoria (BC) simfoniniam orkestrui. Tik 33 metų sulaukusi jaunoji muzikė bus jauniausia dirigentė ir vienintelė moteris, vadovaujanti svarbesniam Kanados orkestrui. Gimusi Foam Lake (SK), T. Miller šiuo metu yra bebaigianti atlikti savo sutartį kaip Vankuverio simfoninio orkestro dirigento padėjėja.

SARS arba ūminio kvėpavimo takų sindromo aukų skaičius Toronte birželio 22 dieną pakilo iki 38. Po ilgos ligos tą dieną mirė 55 metų amžiaus vyras ir 81 metų amžiaus moteris. Nors Torontą Tarptautinė sveikatos organizacija (WHO) jau išbraukė iš SARS pavojingų vietų sąrašo, Ontario sveikatos ministerijos ir Toronto sveikatos departamento pareigūnai vis dar pasiruošę kovoti su galimu nauju SARS protrūkiu. Kanados sveikatos pareigūnai Toronto oro uoste išdalina atskrendantiems ir išskrendantiems keleiviams geltonus blankus su trimis klausimais trimis kalbomis (anglų, prancūzų ir keliomis kiniečių tarmėmis): ar turi aukštą kūno temperatūrą, ar kosti bei sunkiai kvėpuoji, ar buvai susitikęs su SARS sergančiu žmogumi per praėjusias 10 dienų? Atrodo, kad ne tik Torontas, bet ir Hongkongas, Taivanas ir Pekingas kurį laiką neturėjo naujų SARS susirgimo atvejų.

Pierre Bourgault, Kvebeko atsiskyrimo nuo Kanados aktyvistas, mirė sulaukęs 69 metų. 1960 metais jis įsteigė sąjūdį *Rassemblement pour l'independance nationale* (RIN), 1964 metais tapo jos vadovu. Savo ugninga iškalba jis uždegdavo minias demonstracijose, kurios kartais virsdavo per daug triukšmingomis. Rene Levesque įsteigus taip pat separatistinę partiją *Parti Quebecois* (PQ), P. Bourgault uždarė savo RIN sąjūdį ir ragino jo narius vienytis po PQ vėliava. Bet šis susivienijimas pradėjo pokalbius tarp nekantrių separatistų ir lėtesnio atsiskyrimo bei tam tikrų draugystės ryžių su Kanada šalininkų. Bourgault vėliau dirbo radijo programų vedėju, buvo profesorius Kvebeko universitete Montrealyje bei *Le Journal de Montreal* žurnalistas.

Specialiuose rinkimuose Kvebeko provincijoje, užpildant likusias tuščias federacinio parlamento vietas, liberalai laimėjo dvi vietas anksčiau tvirtose *Bloc Quebecois* partijos apygardose. Temiscamingue apygardoje liberalas Gilbert Barrette, buvęs mokyklų administratorius ir sveikatos tarnybos tarnautojas, rinkimus laimėjo prieš BQ kandidatą, vietos verslovininką Sylvain Sauvageau. Levis-et-Chutes-de-la-Chaudiere apygardoje liberalas Christian Jobin, buvęs St-Etienne-de-Lauzon burmistras, laimėjo prieš BQ kandidatą Maxime Frechette. Po šių rinkimų Kvebeko provincijai parlamente atstovaus 37 liberalai, 34 BQ nariai, vienas konservatorius ir 3 nepriklausomi. Otavos parlamento sudėtis bus: 171 liberalai, 63 sąjungiečiai, 34 BQ, 15 konservatorių, 14 naujųjų demokratų ir 4 nepriklausomi. **G.K.**

• Kai nežinai į kokį uostą plauki, joks vėjas nėra tinkamas. (Seneka).

POLMOT
AUTOMOBILIŲ APTARNAVIMAS
Visiems darbams pasiruošęs aptarnavimo centras
Marek Januszewicz
KVALIFIKUOTAS TECHNIKAS
tel. (905) 896-8585
3545 Hawkestone Rd. Unit #1 Mississauga, ON L5C 2V1

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. **416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

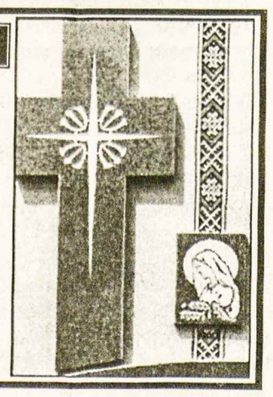

Sportas

Netektis

Vilniuje birželio 26 d. staiga mirė žinoma sporto žurnalistė, savaitinio žurnalo *Ekstra* vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja ir Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) narė a.a. Roma Griniūtė-Grinbergienė, sulaukusi 64 m. amžiaus. Ji gimimo dienos ir mirties išvakarėse buvo pagerbta LTOK būstinėje, kur LTOK pirmininkas A. Poviliūnas įteikė Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) diplomą "Moteris ir sportas". Šis apdovanojimas skiriamas moterims, anksčiau aktyviai sportavusioms, o vėliau tapusioms sporto propaguotojomis ir puoselėtojomis.

Velionė buvo viena geriausių šalies rankininkių, yra knygų apie sportą ir olimpines žaidynes *Lietuva sugrįžo, Nuo Lietuvos iki Lietuvos, Triumfas, Lauktuvės iš Sidnėjaus* autorė. Visa Grinbergų šeima glaudžiai susijusi su sportu – vyras Janis yra vienas iš Lietuvos rankinio pradininkų, ilgametis federacijos vadovas ir Tarptautinės rankinio federacijos narys. Sūnus Darius anksčiau dirbo žurnalistinį darbą, dabar yra vienas iš "Promosporto" vadovų, o kitas sūnus Marius dirba sporto žurnalistu *Lietuvos ryte.*

LGTIC informacija

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai ruošiasi stovyklauti gražioje "Romuvoje" rugpjūčio 3-10 d.d. Jau bus atnaujintas didysis pastatas. Bet reikia pagalbos sutvarkyti virtuvei bei paukštyčių ir vilkiukų nameliams. Dėl to rengiama iškyla – talka liepos 26-27 d.d. Padėkime sutvarkyti stovyklavietę, kad ji būtų kaip ir visuomet gera stovyklauti. Norintys gauti daugiau informacijos prašomi skambinti s. Daliai Steponaitienei tel. 416 248-1781.

• Nemažai vadovų-vių, skaučių-tų, paukštyčių ir vilkiukų, dalyvaujančių Dainų šventes programoje, yra išvykę į Lietuvą parodyti tėvynainiams, kad mes ir toli gyvendami mylime savo tėvynę; tai gera proga su jais susipažinti ir susidraugauti. **F.M.**

Išminties nuobiros

– Miške vaikštinėsi, slogos neturėsi.

– Kuo daugiau save girsi, tuo mažiau pagarbos iš kitų patirsi.

– Per dieną išalkusiam ir laukinis obuolys skanus.

– Kuprinė – ne vargų našta, nes kuo sunkesnė, tuo nešti malonesnė.

– Į varnas spoksosi, lapę pražiopsosi.

– Pirk pigų automobilį, bet namą – kuo brangiausią.

– Jei matai besiilsintį žmogų, padėk jam. Jei pamatei jį su buteliu, juo labiau.

– Pinigams reikalinga ypatinga uoslė – jie juk nekvepia.

– Melas, kad karvės mums duoda pieną – ištraukiam jį per jėgą.

– Kvailių pinigai priklauso protingiesiems.

– Santaikoje maži dalykai tarpsta, nesantaikoje ir dideli pakrinka.

–Jaunystė – rožių, senatvė – erškėčių vainikas.

– Gražus žmogaus veidas ne visuomet yra gražios sielos paveikslas.

– O kaip tu vesti kitus manai, jei pats kelio nežinai?

– Kas jaunas puotoms pinigus eikvoja, tas senas šuns būdoje nakvoja.

– Alkanam šiandien duota duonos pluta geresnė už rytoj suruoštą iškilmingą puotą.

– Jei mažus dalykus pro pirštus praleisi, niekad prie didžiųjų neprieisi.

Parinko **Stasys Prakapas**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME		IMAME	
1.00% už 30-89 d. term. indėlius		už asmenines paskolas nuo	6.00%
1.25% už 90-179 d. term. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
1.55% už 180-364 d. term. indėlius		– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
2.00% už 1 m. term. indėlius		1 metų	3.95%
2.35% už 2 m. term. indėlius		2 metų	4.20%
2.55% už 3 m. term. indėlius		3 metų	4.30%
2.80% už 4 m. term. indėlius		4 metų	4.65%
3.05% už 5 m. term. indėlius		5 metų	4.75%
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.		– su keičiamu nuošimčiu	5.00%
2.25% už 1 m. GIC invest. pažym.			
2.60% už 2 m. GIC invest. pažym.			
2.80% už 3 m. GIC invest. pažym.			
3.05% už 4 m. GIC invest. pažym.			
3.30% už 5 m. GIC invest. pažym.			
1.00% už RRSP ind. (var. rate)			
2.50% už RRSP 1 m. term. ind.			
2.85% už RRSP 2 m. term. ind.			
3.05% už RRSP 3 m. term. ind.			
3.30% už RRSP 4 m. term. ind.			
3.55% už RRSP 5 m. term. ind.			
1.00% už OHOSP (variable rate)			
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.			
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC			
0.60% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.			

DUODAME
- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. (liepos ir rugpjūčo mėnesiais uždaryta)
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
Pačios žemiausios kainos į Vilnių, pradedant nuo $750, kelionių draudimai, organizuojamos grupės į šiltus kraštus
"Astra Travel" kelionių agentūros savininkė ir vadybininkė
ASTRA SKUPAITĖ-TATARSKY *(PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS)*
Naujas adresas: Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd.,
(on Royal York, North of Eglinton) Etobicoke, ON, M9P 3B6.
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad. nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v.
Tel: 1-800-715-5767 arba 416 249-7710, 416 209-7737 (mobilus)
FAX: 416 249-7749

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Pižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

QUEEN SYRENA TRAVEL - 133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2
KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!
RUDENS PRAMOGINĖS / MALDININKŲ KELIONĖS:
Į Agawos slėnį (į šiaurę nuo Sault St. Marie) autobusu ir traukiniu rugsėjo 29 – 3 dienos – $399.00
Į Italiją – spalio 14 – 10 dienų – $2,690.00
Vatikanas, Venecija, Sorento, Capri, Neapolis
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.
Tel. Toronte 416 531-4800 Bilietus pristatau X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI **Tel. 1-905-666-9086**
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI !
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad, TŽ fakso numeris yra 905 290-9802. Ši linija taip pat naudojama interneto paslaugoms – žinių rinkimui ir susirašinėjimui. Todėl ji gali būti užimta. Prašome bandyti vėliau.

"Praturtinant" lietuvių kalbą

Skaitydama Lietuvos laikraščius, kuriuose mirgėte mirga daugybė svetimžodžių, panorau pasekti jų pavyzdžiu – rašyti su lietuvių kalbą "praturtinančiais" žodžiais.

Per 50 metų Kanadoje lietuviškos veiklos vulkaniški energijos proveržiai prarado ekspresjoristinį atspalvį, pradėjo diferencijuotis efektyvumas, atsirado difuziškas patriotizmas, asignavosi lakoniškumas, nes principe jau nebesiekiama gilesnio potencialo kondensuoti mintį.

Dedokafoninė technika jau nebederinama, nes dėl ekstramalių sąlygų, kaip efektyviau ir optimaliau realizuoti rezultatyviausią koncepciją nesikonsultavus asimiliuojantis Kanadoje.

Konkurentabili kompiuterinė technikos produkcija objektyviai prognozavo energijos silpnėjimą, senatvės imidže lietuviškų poreikių asketiškume, – taip išeivis lietuvis (buvęs dypukas) tapo asocialus senjoras, rezignavosi, nustojo aspiruotis ir astenopijos paveiktas stabilizavosi įvairių Kanadoje tautų totalinio nekomunikatyvumo auksinio amžiaus asambliaže.

Senjorų konglomeracijos dar funkcijonuoja apsiprekiavimo kompleksuose, nes ten vasarą veikia airkondicijonieriai, o žiemą šildoma; koloboruojasi prie "Jim Horton" kavinės aptariant "svarbiausius" tautos ir bendruomenės reikalus...

Vakarais donkichotiškasis, – buvęs veiklus dypukas – paveiktas astenopijos signuojasi prie televizijos, telefono, radio kompiuterio savo komfortabilioje rezidencijoje.

Tiek šį kartą žinių iš mūsų kasdienybės pagal naują Lietuvos kalbą!

Liuda Laugalytė-Stungevičienė

• Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti.

Padėkota gelbėtojams

The New York Times š.m. gegužės 16 d. išspausdino recenziją dokumentinio filmo *Secret Lives: Hidden Children & Their Rescuers during World War II*. Režisierė Aviva Slesin yra laimėjusi "Oscar" premiją už savo 1978 sukurtą *The 10-Year Lunch: The Wit and Wisdom of the Algonquin Round Table*. Filmas *Secret Lives* buvo rodomas ir Toronte, gegužės mėnesį vykusiame filmų festivalyje.

Straipsnyje rašoma, jog šis filmas išreiškia padėką šeimai, išgelbėjusiai A. Slesin nuo nacių, o taip pat ir visoms šeimoms Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje ir Lenkijoje didvyriškomis pastangomis išsaugojusiems žydų vaikus. Filme pati režisierė kalbasi su kitais, kurie išliko gyvi tokių šeimų dėka.

Daugybė jų po karo nebesurado savo tėvų, liko be artimų giminių. Kiti atitolo nuo savo šaknų ir nebelaikė save žydais. Buvo ir tokių, kurie jautėsi, kad tėvai juos apleido, nesuprasdami, jog tai buvo tėvų desperatiškos pastangos išsaugoti jų gyvybę. Filme A. Slesin parodo, kokie sudėtingi išgelbėtųjų žydų jausmai. Jos nuomone, jie pergyvena "dėkingumo traumą".

Prie straipsnio nuotrauka išspausdinta lietuvių Matildos ir Juozo Salanekų, išgelbėjusių Avivą Slesin, kada jos tėvus deportavo naciai.

MATILDA ir JUOZAS SALENEKAI

Skaitytojai pasisako

ATSIMINIMAI

Stasys Dalius ("Keliautojo užrašai", *TŽ* 10 nr.) rašo: "Slogučiu atgyja prisiminimai dabar žvelgiant į ramų Oderio vandenį, o prieš 57 metus, čia dundėjo patrankų šūviai". Ten pat, kelios eilutės prieš: "Buvau pagautas apsupime Pomeranijoj, prievarta paimtas į Raudonąją armiją ir be apmokymo atsiųstas į fronto liniją". Toliau: "Kėlėsi per Oderį, žygiavo pirmyn paskui bėgančius vokiečius". Baigdamas rašo: "Likome gyvi". Lieka tik mažutis klausimas? Kaip Jūs iš to pragaro likęs gyvas ir dar būdamas Raudonosios armijos karys atsiradote Kanadoje?

Aš, Klemensas Savonis, to pragaro dienų metu, grupėje dešimt lietuvių buvome didelėje vokiečių naikintuvų bazėje tarp Frankfurto ir Berlyno. Mūsų darbas buvo rinkti pašautus prie fronto linijos naikintuvus, ne visiškai sudužusius ir pargabenti į bazę. Po dienos kitos jie jau paruošti kovai. Mes ginklų neturėjome.

Balandžio 16 dieną prasidėjo didžioji paskutinė ofensyva. Raudonoji armija kėlės per Oderį žygiui į Berlyną. Mūsų bazė buvo apie trisdešimt kilometrų nuo Frankfurto. Kai po keturių dienų rusų tankai buvo tik už kelių kilometrų, bazė buvo evakuota ir traukėmės Berlyno link. Po savaitės buvome vakarų Berlyne. Čia buvo pranešta – pasiruošti ginti Berlyną. Bet po poros dienų atėjo kitas įsakymas: visiems aviacijos daliniams palikti Berlyną ir trauktis šiaurės vakarų kryptimi didžiuoju Berlynas-Hamburgas plentu. Keliai buvo užkimšti kariuomenės dalinių, pabėgėlių ir paleistų kalinių. Po savaitės žygio pėsčiomis, prie Schwerin amerikiečių daliniai mus nuginklavo – atėmė laikrodžius ir kas buvo vertingesnio. Taigi, kaip S. Dalius teigia, likome gyvi. Kodėl paleido iš Berlyno, skaičiau po dvidešimt metų knygoje: C. Ryan, "Berlin 1945 Last Battle". Bet tai jau kita istorija.

Apie tą lietuvišką apvalų didelį stalą Potsdame, atrodo, S. Dalius "pagražino" savo kelionių istoriją. Tokio stalo per dieną nepadarysi, o rusai tuo metu buvo labai užimti milžinišku žmonių transportu.

Klemensas Savonis,
Skotija

Toronto lietuvių vyresniųjų šaučių kandidatės: Julija Valiulytė, Ramunė Jonušonytė, Viktorija Radžiūnaitė paukštyčių iškyloje Ontario Place

Nuotr. K. Dambaraitės

Ąžuolai mus palydėjo į Vytogalą

Penkiolikos kilometrų bėgimas lakūnams Dariui ir Girėnui pagerbti

ANTANAS KAKANAUSKAS

Yra visokių būdų būti Žemėje. Su ja bendrauti, pajusti jos kalvas, slėnius... Svarbu šito norėti. Pasak filosofo E. Fromo, yra du gyvenimo žemėje būdai – turėjimas ir buvimas. Turėtojas, pamatęs gražią gėlę pievoje, skubiai ją skina, nešasi į savo būstą ir po dienos ar kelių nuvytusią išmeta į šiukšlyną.

Buvimo būdą pasirinkęs žmogus pasėdi šalia gėlės, pasigėri, pamąsto. Pasižiūri, kaip žiede rausiasi bitė. Atsuka veidą saulei ir vėjui paglostyti. Poetas, įkvėptas gėlės grožio, galbūt sukurs eilėraštį, dailininkas nupieš piešinį... O gal ir nieko nedarys. Tiesiog pasidžiaugs gėlės grožiu ir paliks ją vėjui, saulei, bitei, kitiems žmonėms ir savo pačios likimui...

Taigi. Kad bėgimas ristele per laukus, kalvas ir slėnius irgi yra buvimo Žemėje ir kartu su Žeme būdas – supratau ne iš karto. Kaip ir kiekvienas pažinimas, šis irgi reikalavo laiko, šimtų nubėgtų kilometrų, noro įveikti save, peržengti dar vieną ribą. Juo labiau, kad niekada nebuvau sportininkas – bėgikas. Ir dabar nesu. Tiesiog malonu yra bėgti Žemaitijos žeme.

Bėgiojau ristele apie dešimtį metų, ir šis pasaulio suvokimo būdas, nors ir neišstūmė anksčiau įsitvirtino ir dabar sudaro pakankamai ryškią mano žmogiškojo "aš" dalį. Bėgau ristele apie Salduvės piliakalnį, aplink Germanto ežerą, nuo Šventosios jūros tilto iki jūros tilto Palangoje...

Bėgta ristele ir iš Bijotų į Vytogalą. Šį bėgimą dabar ir mėginu atgaivinti savyje, atgaivinti tą šiltą 1991 metų liepos 14-ąją, draugų veidus ir gabalėlį Šilalės rajono žemės. Žinau, kad buvo gera. Prisiminimai užplūsta, ir nors jau praėjo šiek tiek laiko, viskas pradeda atgyti, vertis...

Romo Bernoto suorganizuotas LISS (Lietuvos ištvermingųjų sąjūdis) tais metais buvo gerokai išjudinęs Lietuvos bėgimo mėgėjus. Rajonuose vyko dešimtys masinių bėgimo varžybų, kuriose galėjo dalyvauti kas tik sumanęs. LISS suformavo tarp bėgikų draugystės, dvasinio bendrumo jausmą. Vietoj kovos, konkurencijos, noro nugalėti. Simboliniai prizai neskatino "kautis iš paskutiniųjų", nugalėtojams nebuvo ko pavydėti, buvo galima tik pasidžiaugti jų ištverme, jėga ir grožiu. Ši draugystė vis dar teberusena daugelio buvusių "Ąžuolų" ir "Liepų" (dėl tokių titulų kovojo LISS dalyviai) širdyse, nors dabar bėgimo mėgėjų sąjūdis jau šiek tiek aprimo.

Bėgimas oficialiai buvo skirtas lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbiui atminti. Dideliam žygdarbiui. Mes gi ruošėmės savo mažam žygdarbėliui – nubėgti penkiolika kilometrų iš Bijotų į Vytogalą. Tam reikėjo šiek tiek valios ir ištvermės, reikėjo kartkartėm netgi sukąsti dantis ir priversti judėti nelabai norinčias paklusti kojas. Pradžioje mūsų dar laukė kelios oficialios prakalbos.

Pasibaigus kalboms, rikiavomės startui. Gal šimtas, gal ir daugiau mūsų buvo. Ko gero, irgi keistuolių. Juk manėme, kad geriausiai pagerbsime lakūnus, ristele penkiolika kilometrų nubėgdami. Ką gi, toks pagarbos reiškimo būdas – nelengvas. Jis kažko pareikalauja iš tavęs paties. Gal todėl valdininkai ir vengia bėgimo. Daug paprasčiau patabaluoti liežuviu, paskirti iš savivaldybės iždo nedidelę sumelę renginiui organizuoti ir klausytis, kaip tau už tai dėkoja. Reiškia tau nuoširdžią padėką, lyg iš tiesų ką nors savo vertingo ir brangaus būtum paaukojęs... Šiltą ir gražią vasaros dieną bėgti tikrai yra malonu. Žinoma, jei neprievartauji savo kūno, nesistengi iš jo išsunkti "viską, kas įmanoma". Jauni bėgikai daro klaidą – nuaidėjus startinio pistoleto šūviui, puola kaip akis išdegę, o po kilometro kito griebiasi už šono ir žingsniuoja pėstute.

Išbėgus iš Bijotų – pakalnė. Reikia perbėgti tiltu Pelos upeliuką. Už pakalnės – kalnas. Taip jau yra – pakalnių be kalnų nebūna. Žemaitija – nelygus kraštas ir dažnai erzina bėgikus – sportininkus, įpratusius skriete skrieti lygiu stadiono taku. Tada, prisimenu, mostelėjau atsisveikindamas Baubliams ir nubėgau "puse jėgos". Ramiai, laisvai. Iš Bijotų į Girdiškę, iš jos – į Upyną. O po valandos bei kelių minučių baigiau Vytogaloje. Upynoje dar perbėgome Šunijos upelį. Tada, aišku, nei Girdiškės, nei Upynos kaimų rimčiau neapžiūrėjome. Žiūrėjo į mus. Tų kaimų žmonės. Į Girdiškės bažnyčią prabėgdami, aišku, pasižiūrėjome. Kad ji senovinė ir yra papuošta originaliu meistro K. Andriukaičio padarytu altoriumi iš šakotų medžių, nulupus žievę, sužinojome jau po bėgimo. Tada išgirdome ir apie Girdiškės knygnešius. Bėgdami neturėjome laiko susipažinti su kaimų istorija. Susipažinome tik su pačia žeme. Kalniukas, pakalnė, medžiai pakelėse, žaliuojantys javai, pievos. Ir dar žmonių veidai. Vieni šypsodavosi mums, pamojuodavo, paplodavo, kiti kažką pašaipiai tarsteldavo. Bėgome laisvai, atsipalaidavę, traukdami į save pilna krūtine Žemaitijos laukų orą.

Dėl tų kalniukų visko buvo. Pradžioje, kildamas į kokį statesnį, aš susiraukdavau ir suburbėdavau ką nors panosėje, tačiau Elė (mano žmona), kuri labai myli Žemaitijos žemę todėl, kad ji kalnuota, greitai mane įtikino, kad bėgimas lygiu stadiono taku ar miesto gatve – negyvas, netikras. Kad būtent kalniukai ir pakalnėlės suteikia bėgimo varžyboms Žemaitijoje tą savitą "skonį". Nežinau – teisi ji ar ne, bet kalniukų iš mūsų žemės vis tiek niekur neišmesi, kaip ir ąžuolų, ežerų ir upelių, tad teko susitaikyti su jais, priimti į širdį. Dalyvaudamas bėgimo varžybose kur nors Panevėžyje ar Kėdainiuose jų net pasigesdavau... Kalniukai bėgimo trasoje – tai tarsi pipirai, pabarstyti ant kepsnio. Be jų varžybos man kartais prėskos atrodydavo.

Per Upynos kaimą bėgdami irgi pasižiūrėjome į bažnyčią, kuri yra dar ir už Girdiškės senesnė. Aišku, į vidų neužsukome, nes varžybos yra varžybos, o ne pasivaikščiojimas. Dabar jau žinau, kad ji statyta 1835 metais, kartu su varpine yra paskelbta vietinės reikšmės architektūros paminklu, kad šalia bažnyčios yra kraštotyros muziejus. Yra ir daugiau įdomių dalykų Upynos kaime. Net jeigu jų, tų paminklų, ir nebūtų, vis tiek būtų žemė, žmonės, laukai.

Žmonės... Nelengva kaimo žmogui suprasti tokius bėgiojančius keistuolius kaip mes. Nors dabartiniais laikais visko prisižiūri ir paprastas artojas, bet tada, prieš tuos septynerius metus, dažnai klausdavo ir bėgant ir po bėgimo: "Ką jums už tai duoda?" Kai atsakydavau, jog nieko, kad patys dažnai sumokame starto mokestį už teisę dalyvauti varžybose, klausėjai pakraipydavo galvas ir, tikriausiai kažką ne itin pagarbaus apie mus pagalvoję, nueidavo.

Yra dar ir kitas klaidingas požiūris. Sportininkiškas. Kai kalbiesi su sportininku, jis iš karto klausia, per kiek minučių nubėgau tą ir tą nuotolį, kur ir kokius prizus pelniau, kokius rekordus pagerinau. Sužinojęs, kad per tuos dešimtį metų dalyvavau varžybose kokius porą šimtų kartų ir nieko nelaimėjau, kad neskaičiuoju tų sekundžių ir visai nesuku dėl jų galvos, nustebęs žiūri į mane, o po to numoja ranka arba tiesiai šviesiai klausia, kokio galo aš tose varžybose dalyvauju. Ne visada sugebėdavau į šį klausimą atsakyti, bet dabar, ko gero, galiu: savo malonumui. Be to, varžybos padeda man pažinti save ir savo žemę, per jas gana dažnai susitinku įdomių žmonių, su kuriais malonu bendrauti.

Baigėme Vytogaloje, ir nors Elė niekur neskubėjo, paaiškėjo, kad prizą ji vis dėlto laimėjo. Buvo antra savo amžiaus grupėje. Pasiėmė diplomą ir kažkokią dovanėlę, įsidėjo į rankinę. Elė dažnai gauna tuos prizus. Ne todėl, kad itin "kieta" sportininkė būtų. Tiesiog jos amžiaus moterys labai negausiai tose varžybose dalyvauja. Jeigu vyrų būna dešimtys ar net šimtai, tai moterų – dvi, trys, penkios. Penkios – jau daug. Bent kelis kartus Elė tapo "čempione", nes varžybose dalyvaudavo tik ji vienintelė. Atrodo, kad sveikas, stiprus ir gražus kūnas moteriai reikalingas net labiau negu vyrui, bet, matyt, tokia jau jos dalia. Per tris dešimtis perkopusi, ji dažniausiai užsidaro virtuvėje tarp vaikų bei keturių sienų ir tik viena kita ryžtasi tas ribas peržengti.

Vytogaloje buvome ilgai. Gėrėme arbatą, klausėmės muzikos, paprasčiausiai gulėjome išsitiesę žolėje. Vėliau kartu su bendražygiu Gediminu nusipirkome alaus. Šiame kaime gimė Stasys Girskis – Girėnas, vienas iš dviejų lakūnų, perskridusių Atlantą. Aplankėme jo tėvų sodybą – muziejų, o Gediminas visur be perstojo spragsėjo foto aparatu. Po to išsimaudėme kūdroje ar tvenkinyje (nebeprisimenu), persirengėme ir iš bėgikų tapome eiliniais šventės dalyviais.

Bėgimas, pasirodo, buvo tik dalis renginio – šventės. Šoko ir dainavo folkloro ansambliai, buvo sakoma ir daugiau visokių kalbų. Mudu su Gediminu nelaimėjome nieko, išskyrus gražią vasaros dieną ir "gabaliuką" Šilalės žemės. Beje, tai nebuvo pirmasis mano apsilankymas šiame rajone. Prie Baublių buvau stovėjęs, mokinukas būdamas, vėliau dar per kelias ekskursijas. Prieš bėgant į Vytogalą, kartu su Ele dalyvavau bėgime "Bijotų kalvos" – apibėgome patį kaimą ratu...

Dar prisimenu bėgimo mėgėją iš Bijotų, kuris kartu su sūnumi tikriausiai tapo "Lietuvos ąžuolais". Išliko atmintyje jo veidas, ne kartą spaustos rankos šiluma, tik vardą ir pavardę laikas ištrynė...

Begulint žolėje, prie mūsų atėjo toks Donatas, išrėžė paskaitą apie sveiką gyvenimo būdą, mes jo klausėmės ir krimtome svogūnus su duona... Po to sugrįžome namo. Išliko iš šios išvykos plušštas Gedimino nuotraukų, Elės diplomas, mano žinutė rajono laikraštyje. Susidėjau prieš save tuos daiktus ir dabar galvoju: gal ir neblogai yra visi tie simboliai ar atributai, suvenyrai. Jie padeda prisiminti 1991m. liepos 14 dieną, kai bėgome iš Bijotų į Vytogalą ir kažką pamatėme, kažką pajutome, dėl kažko liūdėjome ar džiaugėmės. Nieko lyg ir ypatingo – tai buvo gyvenimo diena su trupučiu Šilalės žemės. Ko gero, tai buvo tikra, prasminga, gera diena...

Šypsenos

Vadas apkasuose šaukia kareivius į mūšį. Vienas spruko tolyn.

– Moiše, kur tu?

– O, vade, žemė apvali, aš priešus užpulsiu iš užnugario.

* **

Du girti gatvėje barasi.

– Tu asilas!

– Tu pats asilas!

Praeivis, išgirdęs sako jiems:

– Na, kam pyktis, juk abu esate giminaičiai.

***

– Praeitą savaitę mano žmonos akin įkrito smiltelė. Įsivaizduoji, apsilankymas pas gydytoją kainavo 20 dolerių.

– Niekai! Mano žmonos akin įkrito kažkokio žvėries kailiniai, ir man kainavo 3000 dolerių.

Parengė **Stasys Prakapas**

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

TORONTO

Anapilio žinios

- Nuo ateinančio savaitgalio Gerojo Ganytojo šventovėje pereinama į vasarinį Mišių laiką ir liepos 6, sekmadienį Mišios bus 10.30 val. ryto.

- Lietuvos kankinių šventovėje tuoktis ruošiasi Darius Bansevičius su Alicija Naruševičiūte.

- Birželio 26, ketvirtadienį, palaidotas a.a. Jonas Dobilas, 82 m. amžiaus.

- Gauta žinia, kad birželio 9, pirmadienį, Romoje mirė buvęs pronuncijus Kanadoje a.a. arkiv. Angelo Palmas, 88 m. amžiaus, didelis lietuvių draugas, kuris kasmet dalyvaudavo Kanados parlamento rūmuose rengiamame Baltiečių vakare ir 1978 metais Lietuvos kankinių vardu pašventino mūsų šventovę.

- Liepos 4 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus vakare 7 valandą, o po Mišių – Šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

- Birželio 30, pirmadienį, į mūsų parapiją vasarai atvyko iš Romos kun. Valdas Meškėnas.

- "Žodis tarp mūsų" liepos-rugpjūčio knygelių laidą jau platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

- Anapilio knygyne gauta Bernardo Brazdžionio poezijos knyga angliškai *Roads and Crossroads.*

- Mišios liepos 6, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Vaclovą Morkūną; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10.30 v.r. už a.a. Joną Račinską; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje liepos 5, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Vladą Klemką.

Išganytojo parapijos žinios

- Nuo šio sekmadienio pamaldos vyks 11.15 v.r. Taip bus iki 2004 m. birželio paskutinio sekmadienio.

- Šį sekmadienį, liepos 6 d., 11.15 v.r. pamaldos su Šv. Komunija. Liturgiją ves tarybos narys Paulius Kravecas. Pamokslą pasakys ir Šv. Komuniją dalins anglų parapijos klebonas kun. Tim Dutcher-Walls.

- Liepos 13 d. pamaldas ves svečias iš Lietuvos kun. Liudas Miliauskas.

- Liepos 20 d. pamaldų nebus. Po to – pamaldos liepos 27 d.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $1,000 – B. Navalinskas; $200 – A. Petschar; $100 – S. Draugelienė; $20 – I. Kasiulienė.

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* interneto tinklapis www.tzib.com laukia jūsų apsilankymo. Skaitytojai kviečiami susipažinti su juo ir siųsti savo pastabas elektroniniu paštu – tevzib@pathcom.com**

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

Prisikėlimo parapijos žinios

- Praeitą sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė svečias kun. Robertas Šalaševičius, neseniai paskirtas Vilniaus kunigų seminarijos rektoriumi.

- "Žodis tarp mūsų" liepos-rugpjūčio mėnesių knygutės, padėtos šventovės prieangyje, kuriose yra kiekvienai dienai skirti mąstymai pagal dienos Mišių skaitinius. Kaina $5.

- Parapijos tarybos visuomeninė sekcija, kuriai pirmininkauja V. Taseckas, parapijos 50-mečio sukakties proga, organizuoja parapijos gegužinę "Kretingos" stovyklavietėj, Vasagoj š.m. rugsėjo 6 d., nuo 10 v.r. iki 8 v.v. Programoje: muzika, sportas, žaidimai, vaišės, bendravimas gamtoje. Norintys vykti autobusu kreipiasi į Aušrą Pleinytę tel. 416 762-9686.

- Norintys autobusu vykti rugpjūčio 17 d. į Midlando Kanados kankinių šventovę, kur vyks lietuvių kankinių pagerbimas, yra prašomi registruotis parapijos raštinėje. Autobuso kaina $15.

- Kun. E. Putrimas išvyko į Lietuvą dalyvauti Pasaulio lietuvių bendruomenės seime, Dainų šventėje ir kituose renginiuose. Jis sugrįš prieš pirmąją parapijos vaikų stovyklą "Kretingos" stovyklavietėj, Vasagoj liepos 13 d.

- Kun. Pijus Šarpnickas, OFM, liepos mėnesį praleis atostogaudamas Vasagoje.

- Lietuvoje mirė a.a. Regina Kliaubienė, Alfonso Jonušo sesuo.

- Mišios sekmadienį, liepos 6: 8 v.r. už a.a. Rozaliją Žilinskienę; 9.15 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 10.30 v.r. už a.a. Veroniką Zaleckienę, už a.a. Balį Matulevičių, už Pundžių šeimos mirusius; 12 v.d. už Dzermeikių ir Šukių šeimų mirusius.

Lietuvių Namų žinios

– Birželio 29 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 145 svečiai. Svečių knygoje pasirašė G. Alkimavičius iš Vilniaus.

– LN ir Labdaros valdybos posėdis – liepos 31, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

– Kviečiame visus pavalgyti Lietuvių Namuose. Jauki aplinka, geras aptarnavimas ir šalia esantis baras teikia galimybę maloniai papietauti.

Slaugos namų žinios

– A.a. Z. Zaleskio atminimui $40 aukojo L. Balsys. A.a. Jono Dobilo atminimui pagerbti aukojo: $60 (JAV) – P. Mickus, T. B. Stanuliai; $50 – I. Hajdasz, P. Mickus (JAV), J. Paznar; $40 – Z. Griškonis, A. Ir. Kusinskis; $30 – G. Vaišvila; $25 – K. G. Kedmi; $20 – L. Brochu, J. P. Gurkliai, V. E. Lukošiai, A. Mickus (JAV); $10 – I. Mickus, D. D. Šablinskai; $5 – L. Martinko. Aukas surinko M. Povilaitienė. **T.S.**

– Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St.W. Toronto, ON M6P 1A6.

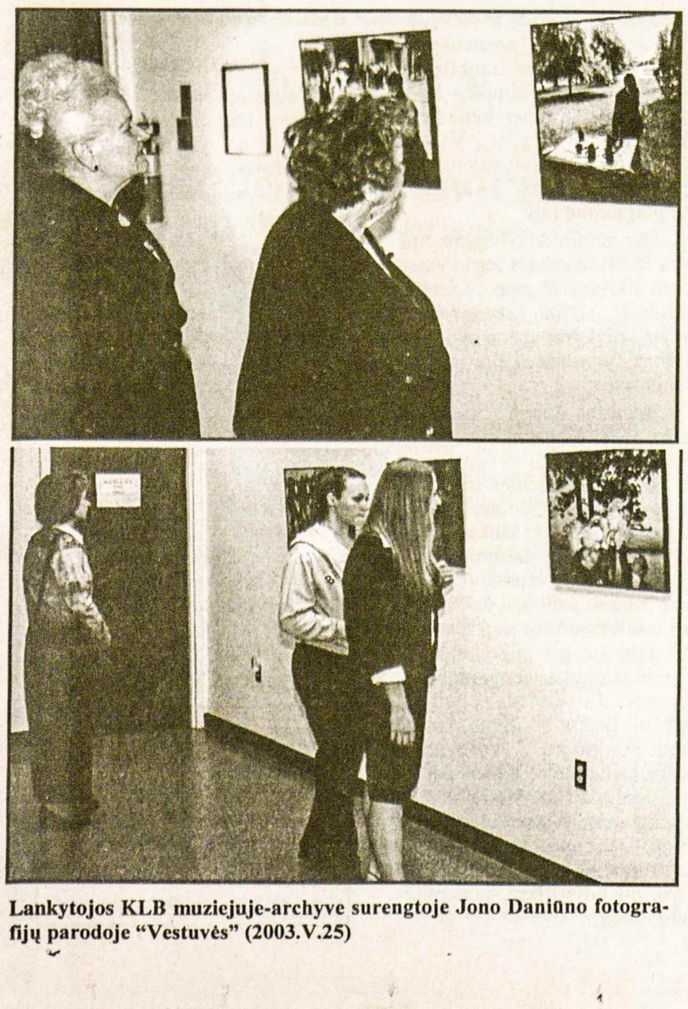

Lankytojos KLB muziejuje-archyve surengtoje Jono Daniūno fotografijų parodoje "Vestuvės" (2003.V.25)

Otavoje Užsienio reikalų ir tarptautinės prekybos ministerijoje posėdžiavo Kanados baltiečių federacijos, tų kraštų verslo atstovai ir svečiai š.m. gegužės 28 d.

TL pensininkų klubas rengia tradicinę gegužinę High Parke, trečiadienį, liepos 16, nuo 11 v.r. iki 4 v.p.p.; parko ploto nr. 14, įvažiavimas iš Bloor gatvės (ta pati vieta, kur buvo pernai). Bus V. Birštono šilti pietūs ir kiti priedai. Dainoms ir šokiams gros muzikantas Vitas Balyta. Įėjimas $7 asmeniui. Dėl bilietų skambinti: T. Kobelskienei 416 760-8003, A. Dobienei 416 769-7550, S. Kuzmickui 416 769-1351.

Weideno stovyklos Vokietijoje mokinių ir mokytojų "Saulėlydžio rasa" susitikimą planuojama surengti Darbo dienos savaitgalį (rugpjūčio 30-rugsėjo 1) Čikagoje. Apie dalyvavimą prašoma pranešti Silvijai Baziliauskaitei-Aleksiūnienei tel. 708 246-3277; paštu: Silvija Aleksiūnas, 8 Hawthorne Square, Indian Head Park, IL 60525-4435. E-paštas: Silvija@ATT.net

Liuda ir Zigmantas Mockai iš Rodney, Ont. atsiuntė Kanados lietuvių fondui $100 auką tuo įrašydami a.a. Vincą Naruševičių į Fondo narių sąrašą.

Alfonsas ir Stasė Mazlaveckai savo testamente paliko Kanados lietuvių fondui vienkartinę $1,000 sumą. Jų sūnus Romas Mazlaveckas, vykdydamas tą valią, įteikė fondui $1,000 čekį. Fondas nuoširdžiai dėkoja aukotojams.

A. a. Zigmui Zaleskiui mirus, liūdesio valandą užjausdami žmoną Tusę, dukterį Iloną ir sūnų Andrių su šeimomis, R. J. Nacevičiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

Anapilio vaikų choro "Gintarėliai" kelionei į Pasaulio lietuvių dainų šventę paremti aukojo: $100 – KLKMD Lietuvos kankinių parapijos skyrius, A. Kanapka; $50 – N. Nevulis. Nuoširdi padėka visiems aukotojams.

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių muziejų-archyvą?

NUOMOJU KAMBARIUS nakvynei Vasagoje. Skambinti tel. 1-705-422-0210.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

"BALTIC TREE SERVICE" – Ar jūsų medžiai bei krūmai apleisti ir reikalingi pagalbos? Paskambinkit ir sutvarkysim viską! Turiu 10 metų patirtį ir garantuoju gerą darbą. Danius Lelis 647 519 2299 (mobilus) arba 905 692-9741.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS PRANEŠA,

kad studijuojantis jaunimas bei būsimieji studentai kiekvienais mokslo metais gali gauti paskolą iki 10,000 dol. mokslo išlaidoms padengti.

Norintys gauti paskolą ar daugiau informacijos, prašome kreiptis į kredito kooperatyvo vedėją
RITĄ NORVAIŠĄ tel. 416-532-3400 arba 416-532-3414.
Kviečiame savo jaunimą pasinaudoti šia jam skirta paslauga.

Whittamore's FARM
PRISISKINKITE PATYS
BRAŠKIŲ ir įvairių ŽIRNIŲ
PARDUOTUVĖ ir VYNINĖ
8100 Steeles Ave. E., 6 km į rytus nuo Markham Rd. (Hwy. 48)
TEL. 905 294-3275
Tinklalapis: www.whittamoresfarm. com

PAREMKIME "ROMUVOS" STOVYKLAVIETĘ!

Gerbiamieji,

Kanados rajono "Romuvos" stovyklavietė prašo jūsų pagalbos. Šiais metais mes turime atlikti labai brangų ir sudėtingą projektą. Per eilę metų vandens potvyniai ir žiemos šalčiai apgadino valgyklos pamatus, sienas ir grindis. Praeityje mažesnius remontus atlikdavome patys su talkos pagalba. Šis remontas reikalauja didesnių pastangų bei darbo. Todėl reikia samdyti rangovą, kuris turi patyrimo tokiems darbams atlikti. Darbai bus atlikti birželio mėnesį, kad stovyklavietė būtų paruošta vasaros stovyklavimui. Numatoma remonto kaina apie $50,000.

Prašome visas skautų šeimas ir rėmėjus skirti aukų, kad galėtume atlikti užsimotą darbą, kuris reikalauja didelių išlaidų. Visiems aukotojams bus išduoti kvitai, kuriuos galima naudoti pajamų mokesčiams (Income Tax) nusirašyti. Primename, kad aukų kvitai dėl mokesčių taikomi tik Kanados gyventojams. Prašau aukų čekius rašyti "Romuva Inc" vardu ir siųsti: Romuva Inc., c/o Rimas Sriubiškis, 9 Orser Drive, Midhurst, Ontario L0L 1X1 Canada.

SKAUTIŠKAS AČIŪ VISIEMS!

Jaunųjų talentų koncertas

Birželio 8 d. Toronto Lietuvių Namuose jaunųjų talentų tėveliai, mamytės ir seneliai klausėsi skambių muzikos kūrinių ir džiaugėsi savo atžalomis. 18 atlikėjų nuo penkerių metukų amžiaus, vos pradedančių žengti pirmus muzikinius žingsnius, iki dvidešimtmečių, pasiekusių gerą muzikinį lygį ir atlikusių sudėtingus kūrinius. Tai buvo pirmas tokio pobūdžio koncertas Lietuvių Namuose.

Didelį įspūdį susirinkusiems paliko mažųjų smuikininkų atlikta programa. Kai kuriems mažiems atlikėjams šis koncertas buvo pirmas gyvenime. Kiekvienam koncerto atlikėjui buvo įteikta po „Atmintinę". Nuoširdi padėka muzikei Audronei Šarpytei už jos įdėtą didelį triūsą. Mokyti groti smuiku yra viena, o suderinti daug smuikų ir sulieti į vientisą orkestrą yra sudėtinga. Turime džiaugtis, kad mūsų lietuvių bendruomenėje yra talentingų, atsidavusių savo profesijai muzikų-pedagogų. Čia, be Audronės Šarpytės, minėtini Ona Gladkovienė ir Diana Calderon, kurių mokiniai labai gerai pasirodė šiame koncerte.

Įvadinį žodį tarė Lietuvių Namų valdybos vicepirmininkas Ernestas Steponas. Jo pasiūlymu tokį koncertą reikėtų rengti kiekvienais metais, pavyzdžiui, birželio pirmąjį sekmadienį. Tai būtų geras laikas, kol mūsų atžalos dar mokosi ir neišsiskirstę atostogų.

Užbaigiamąjį padėkos žodį tarė Lietuvių Namų Kultūros komisijos vicepirmininkė Stasė Pabricienė. Skatinkime visą mūsų lietuvių bendruomenės jaunimą aktyviai dalyvauti tokio pobūdžio renginiuose. Mes tikimės išgirsti daugiau įvairių instrumentų muzikos bei savos kūrybos poezijos. **Janina Jacinaitė**

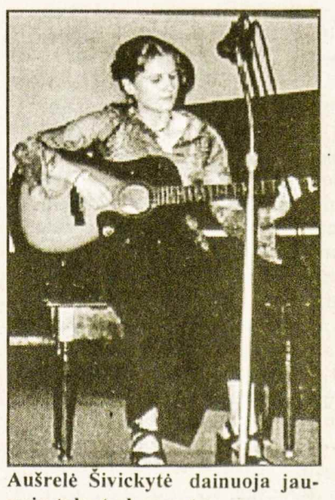

Aušrelė Šivickytė dainuoja jaunųjų talentų koncerte
Nuotr. P. Stroz

Jaunųjų talentų koncerto atlikėja Jacqueline Stroz (jos mokytoja – A. Šarpytė) Nuotr. P. Stroz

MONTREALQUE

Pagerbti kun. Juozą Aranauską, SJ, gimtadienio proga birželio 29 d. popietę į Kazimieros Krikščiukaitienės vasarvietę St. Columban suvažiavo daugiau kaip trisdešimt kunigo gerbėjų. Atvyko ir abiejų parapijų klebonai kunigai Ričardas Birbilas ir Linas Dukšta. Sukaktuvininką iš jėzuitų namų atvežė Alvyra ir Zigmas Burkšaičiai. Rengėjų šaulių ir svečių vardu sveikino Antanas Žiūkas ir įteikė dovanėlę. Vaišės buvo suneštinės, tačiau daugumą maisto pagamino A. ir Z. Burkšaičiai ir nuoširdi šeimininkė Kazimiera Krikščiukaitienė. Vaišių stalą palaimino kun. Ričardas Birbilas. Su įprastu humoru visiems padėkojo sukaktuvininkas kun. J. Aranauskas, SJ. Labai jaukioje šeimyniškoje aplinkoje prabėgo graži vasaros popietė.

Julija ir Petras Adamoniai šeimos ir artimųjų tarpe birželio 28 d. šventė keturiasdešimt penkerių metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Padėkos Mišias Šv. Kazimiero šventovėje atnašavo klebonas kun. Linas Dukšta, kuris pasveikino ir palaimino sukaktuvininkus. Nors ir negausus dalyvių būrys, tačiau labai gražiai giedojo Mišių giesmes. Mišių skaitinius skaitė dukterys Marija, Joana ir Irena, o dukraitė Monika Sutkauskaitė (8 m.) pagrojo smuiku. Vaišės vyko "Le Montrealais" restorane, kur svečiai buvo pavaišinti ne tik restorano maistu, bet ir lietuviška duona bei Rokiškio sūriu. Stalą palaimino kun. L. Dukšta. Sukaktuvininkai prisiminė nueitą ne visada lengvą bendro gyvenimo kelią, naujakurių dienas, o svečiai jiems sugiedojo *Ilgiausių metų.* Monika ir čia visus palinksmino smuiko muzika. Abu Adamoniai yra veiklūs parapijos ir bendruomenės nariai, lietuviškoje dvasioje išauginę ir išmokslinę savo keturias dukteris. **D.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

$100 – A. Pilipavičius, D. Naikauskas, E. Zabiela; **$55 –** A. Budzilas, S. Kiršinas, E. Kliučinskas, I. Jurcevičius, L. Skripkutė, dr. A. Dailydė; **$50 –** B. Petrušaitis, G. F. Navikevičius, A. Pacevičius; **$45 –** R. Dunphy; **$35 –** J. Pargauskas, A. Žebertavičius; **$30 –** A. R. Rašymas; **$25 –** R. Miltenis; **$20 –** L. Ringus, E. Matulaitis, B. Kasperavičius, A. Steponavičienė, L. Daunius; **$10 –** V. Puodžiūnas, J. Lasys, V. A. Lelis, G. Mickevičius, B. Venslovas, J. Vitas, V. Verbickas, A. V. Keturakis, M. Gelažius, M. Kairienė; **$5 –** A. Buožis, J. Kojelis, M. Šiūlys, I. Aleknevičius, D. Puškorius, J. Banylis, P. Rasimas, B. Valiukėnas, M. Lorr, O. Pačėsa.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: $55 – K. Butkus, V. Majauskas, R. Narbutas, J. Poška, A. Prytulak, E. Senkus, V. Verbickas, P. Vilutis, E. Raudys, G. P. Mitalas, S. Naumus, V. Kliorys, J. B. Kiaulėnas, A. Kličius, J. Norkus, A. Artičkonis, kun. J. Žukauskas, OFM, A. Augustinavičius, I. Stankūnas, V. Petraitis, M. Gelažius, D. Jakas, S. Virkutis, V. Grušys, E. Petrus, V. Kriščiūnas, Z. Sokolovienė, prof. V. A. Mantautas, A. S. Pacevičius, V. Jokubauskas, N. Jonaitis, kun. L. Kemėšis, J. Paulius, Tėvai Pranciškonai, St. Petersburg, FL, J. Z. Rickus, I. Kerelis, P. Pranckevičius, K. Manglicas, A. Prapuolenytė.

Rėmėjo prenumeratą už dvejus metus atsiuntė: dr. A. Josiukas, V. Seniūnas, M. Stanevičius.

Garbės prenumeratą atsiuntė: $100 – Y. Kizis; **$70 –** V. Čiuprinskas; **$65 –** J. Šimkus, J. Pargauskas, I. Aleknevičius, dr. K. Norkeliūnas, V. Kupcikevičius, A. Žebertavičius, D. Naikauskas, D. Empakeris.

Garbės prenumeratą už dvejus metus atsiuntė: S. Pargauskas, L. Daunius.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą prideda ir auką.

Neužmirškime spaudos

Rašant testamentą kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau daugiau kaip 50 metų leidžiami *Tėviškės žiburiai* – plačios apimties savaitraštis. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o *Tėviškės žiburiai* lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis stipresnės paramos, ypač nuolat didėjant paruošimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms. Testamentinis palikimas *Tėviškės žiburiams* yra ir prasminga parama visai lietuviškai veiklai. Adresas: *Tėviškės žiburiai,* 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. *TŽ leidėjai*

Interneto naudotojams bus įdomūs naujai paskelbti tinklapiai ("svetainės"). Genocido aukų muziejaus www.genocid.-lt/Muziejus/muziejus.htm teikia informaciją apie muziejų lietuviškai ir angliškai. Taip pat nepaprastai įdomus ir išsamus Karoliniškių gimnazijos mokytojo Algimanto Urbanavičiaus lietuvių kalbos tinklapis http://ualgiman.tinklapit.lt, kuriame sukaupta daugybė žinių apie kalbą, literatūrą, kirčiavimą, yra pateikti šriftai, mokomosios programos, net įvestas *Didysis lietuvių kalbos žodynas.*

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – $45.00,
rėmėjo – $55.00, garbės – $65.00
Naujam prenumeratoriui pirmiems metams – $35.00
(JAV-se amerikietiškais doleriais)

Vardas, pavardė.....
Adresas.....
.....
.....
Siunčiu prenumeratą.....dol., auką.....dol.

Laikraščio adresas:
TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON
L5C 1T3, Canada

Tinklapio adresas: **www.tzib.com**
El. paštas: **tevzib@pathcom.com**

Tel.: **905 275-4672** Faksas: **905 290-9802**

Norintiems susipažinti TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI siunčiami nemokamai šešias savaites